

Kvalitetsredovisning 2010

Barn- och utbildningsförvaltningen

2011-08-25

§ 38 bilaga 2

tyresö kommun

Innehållsförteckning

1	Inledning och syfte	4
1.1	Syfte.....	4
1.2	Kommunens kvalitetssystem.....	5
1.2.1	VÅGA VISA.....	5
1.2.2	Brukarenkät särskola (ny).....	7
1.2.3	Resultatsammanställning (ny).....	7
1.2.4	Kvalitetssamtal.....	8
1.2.5	Södertörns nyckeltal	8
1.2.6	Kvalitetsgarantier	8
1.3	Underlag till kommunens kvalitetsredovisning	8
2	Förutsättningar för verksamhetens måluppfyllelse	9
2.1	Organisation och finansiering	9
2.2	Nyckeltal; ekonomi och volym	10
2.3	Nyckeltal personal.....	11
3	Utvecklingsarbete och effekter sedan föregående kvalitetsredovisning.....	13
3.1	Individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen	13
3.2	Investering i trådlösa nätverk och elevdatorer.....	13
3.3	Kompetensutveckling.....	13
3.3.1	Bedömningsmöten för nationella prov skolår 3, 5 och 9	14
3.3.2	Förskolelyftet.....	14
3.3.3	Lärarlyftet.....	14
3.3.4	Pedagogforum	15
3.3.5	Statlig rektorsutbildning.....	15
3.3.6	Utbildning i samtalsmetodik	15
3.3.7	Utbildning i IT och mediekompetens.....	16
3.4	Premieskola.....	16
3.5	Sommarskola.....	16
3.6	Tyresö Återvändarskola	17
3.7	Ungdomsdialog.....	17
3.8	Utvecklingsoedagoger.....	18
3.9	Basgruppsledare för lärarstudenter – partnerskap med lärarutbildningen.....	18
3.10	Naturvetenskap och teknik för alla - NTA	19
3.11	Tyresös vetenskapliga akademi– TVA.....	19
3.12	Utvecklingsprojekt i förskola och skola.....	20
3.13	Kursplanspiloter	21
3.14	En skola för var och en.....	21
3.15	Tyresö skoladatatek och språkotek.....	22

4	Verksamhetens arbete, resultat och måluppfyllelse	23
4.1	Normer och värden	23
4.1.1	Barn- och utbildningsnämndens mål	23
4.1.2	Handlingsplan för trygghet och arbetsro.....	24
4.1.3	Enheternas arbete med normer och värden	24
4.2	Utveckling och lärande/kunskaper	31
4.2.1	Barn- och utbildningsnämndens mål	31
4.2.2	Enheternas arbete med utveckling och lärande/kunskaper	32
4.2.3	Resultat grundskola.....	39
4.3	Barn och elevers ansvar och inflytande	43
4.3.1	Barn- och utbildningsnämndens mål	43
4.3.2	Enheternas arbete med barns och elevers ansvar och inflytande	44
4.4	Skola och hem	48
4.4.1	Barn- och utbildningsnämndens mål	48
4.4.2	Enheternas arbete med skola och hem.....	49
4.5	Övergång och samverkan	53
4.5.1	Barn- och utbildningsnämndens mål	53
4.5.2	Enheternas arbete med övergång och samverkan	53
4.6	Modersmålsundervisning	56
4.6.1	Uppföljning av nyanlända elevers undervisning i Tyresö	56
	Uppföljningen av förbättringsområden.....	57
4.7	Synpunktshantering	59
5	Analys av resultaten	60
5.1	Normer och värden	60
5.2	Utveckling och lärande/kunskaper	61
5.3	Barns- och elevers ansvar och inflytande	62
5.4	Skola och hem	63
5.5	Övergång och samverkan	64
6	Åtgärder för förbättring/mål för 2011	64
	Bilaga 1, kvalitetsgarantier	66
	FÖRSKOLA.....	66
	Grundskola och obligatorisk särskola	67

1 Inledning och syfte

1.1 Syfte

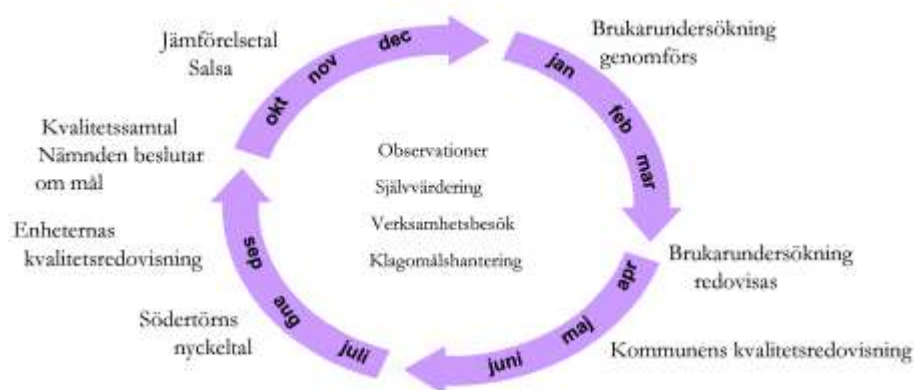
Kvalitetsredovisningen tillgodoser det statliga kravet på att kommunen som huvudman ska upprätta en kvalitetsredovisning för kommunal skolverksamhet, dvs. förskola, skolbarnomsorg, grundskola och särskola.

Målgruppen för en övergripande kvalitetsredovisning är barn- och utbildningsnämnden, ledningen för verksamheterna samt medborgare och brukare. Syftet med kvalitetsredovisningen är att:

- ge en samlad bild av verksamheterna och deras förutsättningar
- beskriva resultat och måluppfyllelse i förhållande till nationella och lokala mål
- analysera och bedöma måluppfyllelsen i verksamheterna som helhet
- föreslå åtgärder för förbättring
- ge nämnden och ledningsgruppen ett verktyg för utvecklingsarbete och beslutsunderlag inför nästa års mål- och budgetarbete.

1.2 Kommunens kvalitetssystem

Bild 1: Illustration av kommunens kvalitetssäkringssystem

1.2.1 VÅGA VISA

Våga Visa är ett samarbete kring utvärdering och uppföljning mellan kommunerna Danderyd, Ekerö, Nacka, Salem, Sollentuna, Tyresö, Upplands Väsby och Värmdö. Information om Våga Visa finns att läsa på webbplatsen www.nacka.se/vagavisa.

Våga Visa innehåller tre delområden:

Observationer: Observationerna genomförs utifrån läroplanens målområden och är en kollegial granskning. Målsättningen är att varje enhet ska observeras en gång vart tredje år. Observationen ska lägga en grund för stöd till fortsatt utveckling för skolan¹ och möjliggöra jämförelser mellan skolor och kommuner. Det är också ett instrument som gör det möjligt för

¹ Med skola avses inom VÅGA VISA följande verksamheter: förskola, förskoleklass, grundskola, fritidshem, särskola och gymnasiekola

de förtroendevalda att följa kvaliteten i verksamheten. Dessutom fungerar observationerna som fortbildning och erfarenhetsutbyte för observatörerna.

Observationsrapporten beskriver skolans verksamhet och observatörerna lyfter fram vad de anser är skolans förbättringsområden. Även goda exempel lyfts fram och observationsprojektet kan då få positiva spridningseffekter. Förutom beskrivningen av verksamheten får skolan en bedömning inom varje delområde som observeras utifrån läroplanen. Bedömningen sker dels i textform, dels i en flytande skala från 4 till 1.

Observationsrapporten presenteras för enhetens ledning, förvaltningsledningen och nämnden. Därefter genomförs ett verksamhetsbesök där förvaltningschef och politiker deltar och då rektor får presentera en handlingsplan med åtgärder utifrån angivna förbättringsområden i rapporten.

Följande kommunala förskolor/skolor har observerats under 2010:

- Strandskolan
- Kumla skola
- Fornuddens skola
- Sofiebergsskolan
- Lokets förskola
- Tärningens förskola
- Bergfotens förskola
- Rotviks förskola
- Farmarstugan
- Strandpärlan
- Öringestugan

Dessutom observerades Karlavagnen (fristående förskola).

Självvärdering: Självvärderingen, är en webb-enkät skolans personal och ledning besvarar i samband med observationen. Syftet är att visa hur personalen bedömer skolans verksamhet utifrån läroplanens målområden.

Värderingen gäller samma målområden som observationer och kundundersökningar och utgör underlag i arbetet med skolans utveckling.

Kundundersökningar: Kundundersökningen genomförs årligen. I mars 2011 genomfördes en enkätundersökning bland föräldrar med barn/elever i förskolan, förskoleklassen, grundskolans år 2, 5 och 8 samt bland elever i år 5 och 8. I kundundersökningen får de svarande ta ställning till påståenden och välja mellan fyra svarsalternativ, från Instämmer helt (4) till Instämmer inte alls (1). Det är även möjligt att svara Vet ej. Resultaten presenteras antingen som medelvärde, där 4 är max- och 1 är minimiresultat, eller i andel svarande som instämmer i påståendet, då andelen svar på nivå 3 och 4 räknats samman. För förskolan presenteras endast de kommunala förskolornas resultat. *Resultat av kundundersökningen presenteras under respektive målområde.*

1.2.2 Brukarenkät särskola (ny)

Kommunen genomför från 2010 en egen brukarenkät till föräldrar med barn i särskolan. Enkäten innehåller ett urval av frågor från grundskolans brukarenkät. Föräldrarna besvarar enkäten på webben.

1.2.3 Resultatsammanställning (ny)

Resultatboken som förvaltningen sammanställt årligen sedan 2003 har från och med hösten 2010 ersatts av Resultatsammanställningen. Resultatsammanställningen redovisar, precis som Resultatboken en sammanställning av betyg, nationella ämnesprov och gemensamma tester per skola och på kommunnivå. Den redovisar även de nyckeltal som presenteras för nämnden enligt årshjul. Utöver det innehåller Resultatsammanställningen nyckeltal inom personal, elever och barn, kostnader och yta. Det är en sammanfattning av enheternas resultat ekonomiskt-, pedagogiskt- och resursmässigt. Resultatsammanställningen är ett arbetsdokument för enheterna, flertalet nyckeltal som presenteras är hämtat från Skolverkets hemsida och ett fåtal via interna system.

1.2.4 Kvalitetssamtal

Varje år genomförs kvalitetssamtal med rektorerna. Samtalen är till för att följa upp och stödja det systematiska kvalitetsarbetet på enheterna, ge återkoppling på kvalitetsredovisningen samt diskutera utvecklingsområden inom förvaltningens kvalitetsarbete.

1.2.5 Södertörns nyckeltal

Samarbete med Södertörnskommunerna syftar till att utveckla arbetet med nyckeltal och att jämföra relevanta nyckeltal mellan kommunerna. Resultaten från arbetsgruppernas arbete redovisas i september för politiker och tjänstemän.

1.2.6 Kvalitetsgarantier

Tyresö kommun har tagit fram kvalitetsgarantier för tjänster som är viktiga för medborgarna. En kvalitetsgaranti är såväl ett löfte som en upplysning om vad medborgaren har rätt att förvänta sig för tjänster och service av kommunen. Barn- och utbildningsnämnden antog i december 2008 kvalitetsgarantier för förskola, grundskola och obligatorisk särskola samt fritidsgårdsverksamhet.

1.3 Underlag till kommunens kvalitetsredovisning

Kommunens kvalitetsredovisning bygger dels på resultat av de uppföljningsmetoder som finns beskrivna ovan, dels på enheternas egna kvalitetsredovisningar. Samtliga kommunala enheter har lämnat kvalitetsredovisning för läsåret 2009/2010 enligt en gemensam mall. I resultatenhetens kvalitetsredovisning beskrivs förutsättningar, arbete och måluppfyllelse för all verksamhet inom resultatenheten, som kan omfatta såväl förskola, grundskola och skolbarnsomsorg som särskola, kommunövergripande grupper och modersmålsverksamhet. Enheternas kvalitetsredovisningar görs läsårsvis och lämnas till förvaltningen i september. Detta innebär att enheternas egna uppföljningar av arbetet med nämndens mål utgör delårsuppföljningar efter halva budgetåret.

Såväl enheternas som kommunens kvalitetsredovisningar utgår från läroplanens målområden *normer och värden, utveckling och lärande, ansvar och inflytande, skola och hem* samt *övergångar och samverkan*. För varje målområde anges i avsnitt fyra, *verksamhetens arbete, resultat och måluppfyllelse* hur enheterna har arbetat med de mål barn- och utbildningsnämnden satt upp för arbetet under 2010 och vilken måluppfyllelse som uppnåtts. Enheternas egna satta mål under läsåret 09/10 samt arbete, resultat och måluppfyllelse inom respektive målområde beskrivs också översiktligt. I avsnitt fem, *analys av resultaten* analyseras måluppfyllelsen för kommunen som helhet inom respektive målområde.

2 Förutsättningar för verksamhetens måluppfyllelse

2.1 Organisation och finansiering

De kommunala verksamheter som drivs med barn- och utbildningsnämnden som huvudman omfattar förskoleverksamhet, förskoleklass, grundskola, skolbarnsomsorg i fritidshem och öppen skolbarnsomsorg för 10-12-åringar, fritidsgårdar, obligatorisk särskola samt skolhälsovård för grundskola, särskola och gymnasium.

Inom förskola och grundskola bedrivs verksamheten som resultatenheter som finansieras med peng per barn respektive elev. Verksamheten är indelad i nio resultatenheter som leds av rektorer. Särskoleverksamheten och fritidsgårdarna är anslagsfinansierade, men ingår organisatoriskt i resultatenheter under rektors ledning.

Förvaltningschef och rektorer utgör förvaltningens ledningsgrupp. För vart och ett av de strategiska områdena ekonomi, verksamhet, utveckling och barn i behov av särskilt stöd finns en strateg som stöd för ledningsgruppens arbete.

De resurser som finns avsatta för barn och elever i behov av särskilt stöd disponeras och fördelas av rektorerna i förvaltningens ledningsgrupp. För att

öka förutsättningen att nå målen för elever som av olika orsaker inte fungerar i vanlig klass finns ett antal kommunövergripande grupper. Grupperna har kompetens att särskilt stödja elever med långsam inlärnin, sociala problem, tal- och språkstörning, autism etc. Kommunövergripande grupper finns på Stimmets skola, Dalskolan, Strandskolan och Forellskolan.

En gemensam resurs för kommunens elever i behov av stöd är Skoldatateket, som bland annat erbjuder rådgivning och kursverksamhet inom IT och specialpedagogik för kommunens pedagoger samt hjälp med kartläggning av studiesituationen för elever med läs- och skrivsvårigheter, dyslexi och ADHD, utprovning av alternativa verktyg, korttidslån av hjälpmedel, handhavandeutbildning i hjälpmedel för lärare och elev samt handledning i användandet av hjälpmedlen i klassrumssituationen.

Modersmålsundervisningen i Tyresö kommun organiseras under en resultatenhet och leds av en biträdande rektor. Undervisningen sker dels som modersmålsundervisning, förlagd på en av kommunens skolor utanför ordinarie skoltid och med rätt till skolskjuts, dels som studiehandledning på modersmålet i den ordinarie undervisningen.

2.2 Nyckeltal; ekonomi och volym

Förskoleverksamhet	2 008	2009	2010
Kommunal och enskild regi			
Antal barn/snitt			
Förskola	2 684	2692	2696
Familjedaghem	118	110	107
Totalt	2802	2802	2803
Utnyttjandegrad i procent	91,6	93,5	93,5
Kostnad/barn brutto (tkr)			
Förskola	99,3	98,5	100,4
Familjedaghem	71,8	74,1	75,5

Finansiering			
Kommunalskatt %	87,20	87,2	86,7
Föräldraintäkter och övriga intäkter %	12,8	12,8	13,3

Grundskolan	2 008	2009	2010
Elever i Tyresös grundskolor	4 917	4816	4738
varav elever från andra kommuner	99	96	94
Elever i annan kommun	123	120	99
Elever i friskolor	552	581	631
Totalt antal grundskoleelever folkbokförda i Tyresö	5 493	5421	5374
Elever i förskoleklass	608	608	616

Kostnader tkr	2008	2009	2010
Kostnad per elev i grundskola brutto tkr	77,9	75,9	85,1
Kostnad per elev i förskoleklass brutto tkr	24,0	41,0	31,5
Kostnad per elev i SBO brutto tkr	27,4	35,3	28,4

Särskolan	2 008	2009	2010
Elever i Ty oblig.särskola	38	38	45,0
Elever i friskola och andr kom oblig.sär	11	12	10,0
Elever från andra kommuner oblig. sär.	1	1	4,0
Kostnad/elever oblig.särskola tkr	408,8	415,1	407,8
Ers/elever från andra kommuner oblig.sär	777,5	712,6	823,4

2.3 Nyckeltal personal

Källa: Skolverket. Mätdatum 15:e oktober

Förskola kommunal regi	2008	2009	2010
Antal årsarbetare	283	304	444

Andel med pedagogisk högskoleutbildning	47	43	42
Antal inskrivna barn per årsarbetare	5,6	5,2	5,9

Förskoleklass	2008	2009	2010
Antal årsarbetare	28	23	25
Antal årsarbetare per 100 elever	4,8	4,3	4,3
Fritidshem			
Antal årsarbetare	106	108	111
Antal inskrivna barn per årsarbetare	20,5	20,6	22,1

Grundskola	2008	2009	2010
Antal årsarbetare omräknat till heltidstjänster	361	343	350
Antal lärare per 100 elever	7,4	7,2	7,5
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen	84	82	81

Obligatorisk särskola	2008	2009	2010
Antal årsarbetare omräknat till heltidstjänster obl	11	15	9
Antal lärare per 100 elever obl	29,5	30,4	18,7
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen obl	90	97	96

3 Utvecklingsarbete och effekter sedan föregående kvalitetsredovisning

Till stor del sker utvecklingsarbetet på enhetsnivå. Enheterna har kompetensutvecklingsplaner för enheten i stort, de olika verksamhetsformerna, arbetslag och för enskilda medarbetare. Dessutom har under 2010 ett antal större satsningar gjorts från förvaltningens sida.

3.1 Individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen

En förutsättning att lyckas i en målstyrd skola är att både elever och vårdnadshavare får god information om utveckling och måluppfyllelse. I de tidigare åren sker detta genom utvecklingssamtal, individuella utvecklingsplaner – IUP - samt från och med vt 2009 även genom skriftliga omdömen. Förutom denna information ges i år 8 - 9 även terminsbetyg. Arbetet med förvaltningens nya webblösning – Unikum - för IUP med skriftligt omdöme har fortgått under året. Så gott som alla skolor i kommunen har deltagit i ett pilottest där en mindre grupp lärare, elever och vårdnadshavare på varje skola deltagit. Höstterminen 2011 kommer en ny läroplan, nya kursplaner och ett nytt betygssystem att införas i grundskolan. Då ska det nya verktyget vara testat och klart att använda i alla kommunens skolenheter. Parallellt med detta arbete har det förts diskussioner kring bedömning och kunskapssyn på enheterna, vilket har inneburit en tydlig kompetenshöjning gällande bedömningsfrågor. Fram till införandet av Unikum använder enheterna olika verktyg för IUP med skriftligt omdöme.

3.2 Investering i trådlösa nätverk och elevdatorer

En förutsättning för att tillhandahålla en god utbildning är tillgång till IT stöd i form av elevdatorer, programvara och nätverk. Under 2010 tilldelades förvaltningen extra anslag till investeringar inom IT. Dessa fördelades på installation av trådlösa nätverk, 2600 tkr och inköp av datorer, 2700 tkr.

3.3 Kompetensutveckling

I detta avsnitt beskrivs de satsningar på kompetensutveckling som genomförts centralt för hela förvaltningen.

3.3.1 Bedömningsmöten för nationella prov skolår 3, 5 och 9

För att öka kompetensen och likvärdigheten när det gäller bedömning av de nationella proven erbjöd förvaltningen bedömningsmöten för lärare i matematik och svenska/SVA skolår 3, engelska, matematik och svenska/SVA skolår 5 samt engelska, matematik, svenska/SVA och NO skolår 9. Dessa möten är viktiga tillfällen att diskutera med kollegor från andra skolor utifrån prov vars kvalitet man haft svårigheter att bedöma och mötena bidrar genom detta till ökad likvärdighet i kommunen. Dessutom ges vid dessa tillfällen information om inrapportering av resultat.

3.3.2 Förskolelyftet

Skolverket har på uppdrag av regeringen initierat en treårig kompetensutvecklingssatsning för personal i förskolan – förskolelyftet - med samma ekonomiska förutsättningar som lärarlyftet. Barnskötare erbjuds utbildning omfattande 7,5 högskolepoäng och förskollärare 15 högskolepoäng inom matematik och språkutveckling. För pedagogiska ledare inom förskolan inriktar sig utbildningen mot förskolans arbete med barns språkliga och matematiska utveckling samt uppföljning och utvärdering av verksamheten, vilken omfattar 30 högskolepoäng. Under 2010 har 6 barnskötare, 7 förskollärare och två pedagogiska ledare deltagit i utbildning inom denna satsning. Satsningen har utvärderats av Skolverket under hösten 2010 och beslut kommer att fattas av regeringen om en eventuell förlängning.

3.3.3 Lärarlyftet

Goda ämneskunskaper hos lärarna är en förutsättning för att hjälpa eleverna att lyckas i skolan. 20 lärare verksamma i Tyresös grundskolor har under 2010 utbildat sig inom lärarlyftet i bland annat specialpedagogik, matematik, engelska samt naturvetenskapliga ämnen samt läs- och skrivutveckling.

Barn- och utbildningsförvaltningen avsatte 1 miljon kr 2010 för att täcka upp den del av personalens lön som inte täcks av statliga medel under studietiden inom förskole- och lärarlyftet.

3.3.4 Pedagogforum

Pedagogforum är en satsning för ökad kvalitet på verksamheten i Tyresös förskolor och skolor i tre olika nätverk – två för förskollärare verksamma i förskola och ett för förskollärare verksamma i förskoleklass. I nätverken ryms olika aktiviteter såsom föreläsningar, nätverksarbete och studiebesök.

Träffarna i förskoleklassens nätverk har bestått av besök på de olika skolorna. Efter en rundvandring då förskolläraren som arbetar just där berättar om lokaler, material och verksamhet har de diskuterat pedagogik och organisation. Deltagarna menar att detta inneburit ett viktigt erfarenhetsutbyte som gett de närvarande pedagogerna möjlighet att utveckla den pedagogiska praktiken. Två av träffarna under våren hölls utomhus och innehöll utbildning i laborativ utematematik utifrån boken ”Att leka och lära in matematik utomhus”. En erfaren lärarutbildare och naturskolepedagog höll i utbildningen och deltagarna fick – förutom kursboken – en materialsats för laborativ matematik utomhus.

Nätverken för förskolan har diskuterat den förtydligade läroplanen för förskolan som kommer att införas från 2011 samt pedagogisk dokumentation, teknik och naturvetenskap i förskolan. Dessa nätverk koordinerade och sammanställde även en bildutställning i Bibliotekets konsthall på temat ”Barns delaktighet”.

Pedagogforums styrgrupp, bestående av förskollärare, förskolerektorer och förvaltningens utvecklingsstrateg, har möten ca 3 gånger per termin. Vid dessa möten dras riktlinjerna upp för det fortsatta arbetet i nätverken.

3.3.5 Statlig rektorsutbildning

Samtliga rektorer i kommunen har genomgått, genomgår eller ska genomgå den statliga rektorsutbildningen.

3.3.6 Utbildning i samtalsmetodik

Förvaltningens satsning på utbildning i samtalsmetodik fortsätter. 2010 har 60 pedagoger, förvaltningens strateger samt ett mindre antal rektorer och

biträdande rektorer genomgått en tredagarsutbildning för att tillgodogöra sig verktyg för ett ”Professionellt samtal med handledande förhållningssätt” och ett öppet samtalsklimat. Deltagarna lär sig olika metoder för samtal och aktivt lyssnande för att använda i kollegahandledning och samtal med barn/elever och vårdnadshavare. Även fortsättningsvis kommer denna utbildning att erbjudas kommunens pedagoger.

3.3.7 Utbildning i IT och mediekompetens

För att uppfylla behoven när det gäller kompetensutveckling inom området pedagogisk IT och media ansökte och beviljades Tyresö 2009 deltagande i Skolverkets satsning PIM – Praktisk IT och Mediekompetens. PIM är uppbyggt som självstudier via Internet med examinatorer som stöd. Under 2010 har sex lärare haft som uppdrag att som del av sin tjänst fungera som examinatorer och stötta pedagoger i deras utbildning. Ungefär 300 personer har under året deltagit i PIM-utbildning. PIM-satsningen är 3 årig och målet är att all pedagogisk personal ska genomgå PIM-utbildning innan utgången av 2012.

3.4 Premieskola

Sommaren 2010 erbjöds premieskola för andra gången i Tyresö. Premieskola är Barn- och utbildningsförvaltningens sätt att uppmärksamma goda prestationer i skolår 8. De elever med de högsta meritvärdena i år 8 erbjöds som belöning en extra skolvecka bestående av intressanta studiebesök på museer och högskolor tillsammans med en utbildad lärare. Det eleverna kanske uppskattade mest av allt var besöket på Tekniska museet då de arbetade hela dagen i museets TV studio med ett fingerat nyhetsprogram som resultat. Både elever och vårdnadshavare ansåg i utvärderingar att detta var ett bra sätt att uppmärksamma goda resultat.

3.5 Sommarskola

Sommaren 2010 erbjöds elever år 7-9 som inte nått, eller riskerade att inte nå målen i kärnämnen, sex dagar i sommarskola. För elever som just gått ut år 9 förlades sommarskolan till veckan efter terminsslutet i juni. Elever år 7-8 gick i sommarskola veckan innan skolstart i augusti. Eleverna fick tillfälle att

i mindre grupper arbeta med sådant de haft problem med under året och 5 elever som just slutat nian kunde efter genomgången sommarskola visa upp tillräckliga kunskaper i ett ämne för att få betyget godkänt. De kunde därigenom ansöka om att komma in på ett nationellt gymnasieprogram. Både elever och vårdnadshavare såg sommarskolan som positiv och som en extra möjlighet till stöd i skolarbetet. Varje dag serverades förmiddagsfika. Detta var andra gången sommarskolan i Tyresö samlades i en och samma skola, något som eleverna ansåg vara positivt, eftersom de då kunde se att de inte var ensamma om att behöva extra stöd. Sommarskolan finansierades med statsbidrag.

3.6 Tyresö Återvändarskola

Tyresö Återvändarskola är förvaltningens satsning på de elever som av olika anledningar inte kommer till skolan, så kallade hemmasittare, och har under det senaste året arbetat med nio elever. Eleverna i Tyresö Återvändarskola har en bakgrund av långt hemmasittande med en sammanhängande skolfrånvaro från ett halvt år ända upp till fyra år. Definitionen på en hemmasittare är en elev som har en sammanhängande frånvaro från skolan i 3 månader. Eleverna har av olika anledningar avstått från att komma till skolan, men gemensamt för alla är att de har ett stort behov av samtal och stöd, varför mycket arbete läggs på att stärka elevernas självkänsla. Eleverna har oftast levt ett passivt liv under relativt lång tid, de är trötta och har ofta dåliga matvanor. Att vända denna passivitet och hjälpa eleverna till ett mer hälsosamt liv är även det en viktig uppgift. Förutom undervisning i skolämnen gör eleverna olika studiebesök. Återvändarskolan arbetar med att bygga upp elevernas rutiner och studievana, och alla elever som var inskrivna i Återvändarskolan under 2010 hjälptes till en fungerande skolgång med daglig undervisning. Verksamheten leds av två lärare

3.7 Ungdomsdialog

Forumet för idéutbyte mellan elever, förvaltning och politiker som kallat Ungdomsdialog som startades under höstterminen 2009 har träffats ett antal gånger även 2010. Representer från skolornas elevråd 6-9, förvaltning och nämnd har träffats för att diskutera frågor som ligger nära eleverna. Till varje möte har alla deltagare möjlighet att skicka in frågor så att förvaltningen kan

bemanna mötet med rätt personer så att eleverna kan få svar på sina frågor. Förvaltningen har genom Ungdomsdialogen även möjlighet att testa idéer och diskutera kommande satsningar.

3.8 Utvecklingspedagoger

Förvaltningen har sedan flera år avsatt medel motsvarande två tjänster för att ge pedagoger möjlighet att fungera som utvecklingspedagoger för förvaltningens verksamheter. Utvecklingspedagogerna är verksamma pedagoger från förskola och grundskola som har utvecklingsuppdrag som en del av sin tjänst. Sedan 2010 finns även möjlighet att som pedagog ansöka om medel för att driva utvecklingsprojekt i den egna klassen/barngruppen eller skolan/förskolan. Under 2010 har arbetet varit inriktat på:

- Basgruppsledare för lärarstudenter - Partnerskap med lärarutbildningen
- Naturvetenskap och Teknik för Alla – NTA
- Tyresö Vetenskapliga Akademi
- Examinatorer inom PIM
- Utvecklingsprojekt i förskola och skola

3.9 Basgruppsledare för lärarstudenter – partnerskap med lärarutbildningen

Tyresö kommun samarbetar med Lärarutbildningen vid Stockholms universitet, Gymnastik- och Idrottshögskolan, Konstfack och Södertörns Högskola. De förskolor/skolor som deltar i samarbetet kallas partnerskolor och deras uppdrag är att tillhandahålla utbildade handledare – VFU-lärare – som tar emot lärarstudenter under deras verksamhetsförlagda utbildning – VFU. Studenter gör sin verksamhetsförlagda utbildning i förskolor, grundskolor och i gymnasieskolan.

Förutom detta samlas studenterna 6-8 gånger per läsår i sin basgrupp, bestående av studenter som tillhör en viss årskurs i lärarutbildningen. Dessa grupper leds av erkänt duktiga pedagoger som följer sin grupp genom hela utbildningen och i basgruppen lyfter skolfrågor som studenterna funderar

över. En av basgruppsledarens uppgifter är att intressera studenterna för de olika utvecklingssatsningarna som görs i kommunens skolor och förskolor, så att studenterna vill skriva examensarbeten om sådant vi i Tyresö vill utveckla. Under 2010 hade fyra personer detta som uppdrag.

3.10 Naturvetenskap och teknik för alla - NTA

Naturvetenskap och Teknik för Alla är ett skolutvecklingsprogram inom NO och teknik i samarbete med Kungliga Vetenskapsakademien – KVA - och Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien – IVA - och mer än 100 kommuner i Sverige. NTA erbjuder kompetensutveckling, materiel, lärarhandledningar och elevböcker i 17 olika teman i naturvetenskap och teknik för skolår F-9. Till varje tema finns en specifik utbildningsdag och en materielsats för laborativt arbete i helklass i det vanliga klassrummet. Detta stöd innebär att pedagogerna kan lägga tid och kraft på det rent pedagogiska arbetet istället för på att söka materiel. I Tyresö har arbetssättet, som är mycket uppskattat bland såväl elever som pedagoger, hittills implementerats i år F-5. Utvärderingar av NTA visar på en högre måluppfyllelse gentemot kursplanemålen för år 5 i NO och teknik för klasser som arbetar med NTA jämfört med klasser som inte gör det samt även att arbetssättet främjar elevernas språk- och begreppsutveckling. Under 2010 implementerade NTA ett nytt laborativt matematiktema ”Mönster och algebra”, framtaget av Nationellt Centrum för Matematikutveckling – NCM. Förvaltningen investerade under året i ett antal av dessa materialsatser för att stärka matematikundervisningen i skolår 4-6. En lärare hade under 2010 som utvecklingsuppdrag att samordna förvaltningens NTA-arbete.

3.11 Tyresös vetenskapliga akademi– TVA

Satsningen på Tyresö Vetenskapliga Akademi – TVA fortsatte under 2010. Eleverna vid akademien träffades ett par eftermiddagar i månaden under läsåret. Varannan gång åkte eleverna till Vetenskapens hus för att lära mer om forskning inom naturvetenskap och teknik. Varannan gång träffades eleverna på en skola i Tyresö för att bearbeta de nya kunskaperna tillsammans. Två nya TVA-grupper startade hösten 2010. Tanken var att den

ena skulle bestå av elever från år 5-6 och den andra av elever från år 7-9. Antalet elever från 7-9 var detta år så lågt att två blandade grupper år 5-9 skapades, där flertalet elever kom från skolår 5-6. Verksamheten leds av en utbildad NO-lärare som har som utvecklingsuppdrag att ansvara för akademien. Eleverna som deltar ansvarar själva för att ta igen det som de eventuellt missar i skolan då de istället deltar i TVA. Den planerade utvecklingen av ett TVA med samhällsinriktning har lagts på is eftersom inte rätt lärare har kunnat rekryteras för att leda denna grupp.

3.12 Utvecklingsprojekt i förskola och skola

300 tkr av medlen till utvecklingspedagoger avsattes under 2010 till en pott ur vilken lärare kan ansöka om medel för att driva utvecklingsprojekt i sin klass/barngrupp på sin skola/förskola. Tanken är att utveckla den egna praktiken och att nya kunskaper och idéer sprids på den egna skolan/förskolan. Projekten redovisades i februari 2011 i form av en utställning i servicecenter.

Under 2010 beviljades följande projekt:

- **Lära sig läsa, skriva och räkna med datorn som första verktyg** i förskoleklassen på Njupkärrs skola. Projektet syftar till att eleverna inte ska begränsas av sin motorik i inläringen. Eleverna använder istället datorer i inläringen. Metoden utgår ifrån den norske pedagogen Anders Trageton.
- **SKUS** – Socialt kompetensutvecklingsschema – ett samarbetsprojekt inom skolbarnomsorgen på Hanvikens-, Sofiebergs- och Fornuddens skola. Projektet syftar till att tillsammans och under handledning av Bo Sundblad arbeta fram en modell för att synliggöra och stärka barnens sociala utveckling liknande Sundblads läsutvecklingsschema (LUS).
- **Matematikbibliotek** på Tyresö skola. Inom projektet har man på skolan byggt upp en material- och idébank. Genom mer laborativt arbete i matematik är tanken att elevernas måluppfyllelse ska öka.

- **Sambafotboll** på Sofiebers- och Fornuddens skola. Projektet har drivits i samarbete med Samba Football Academy och väver samman fotboll/idrott och värdegrundsarbete. Samtliga elever har deltagit i projektet som även vänt sig till personalen genom föreläsningar på temat värdegrund och konflikthantering.
- **Bergfötterna går till skogs** på Bergfotens skola syftar till att utveckla ämnesövergripande arbetssätt samt öka graden av elevinflytande i undervisningen, företrädesvis med skogen som klassrum.
- **TRAS** – Tidig registrering av språkutveckling på Nybodabergets förskolor. Projektet syftar till kompetenshöjning hos personalen när det gäller barns språkliga utveckling. Genom ökad kompetens kan personalen bättre arbeta med barnens språkliga utveckling och tidigt se vilka barn som behöver extra insatser.

3.13 Kursplanepiloter

Under 2011 införs ny läroplan i grundskola och grundsärskola samt en förtydligad läroplan i förskolan. Under hösten 2010 valdes ett 50-tal lärare i kommunens skolor för deltagande i skolverkets implementeringskonferenser under våren 2011. Dessa ”kursplanepiloter” kommer att vara ett stöd i införandet av den nya läroplanen och kursplanerna i kommunens skolor.

3.14 En skola för var och en

Hösten 2010 inleddes projektet **En skola för var och en** (inledningsvis En skola för alla) som kommer att löpa fram till 2013. Syftet är att kunna erbjuda alla elever en god skolgång i Tyresö kommun och att verka för ett inkluderande synsätt. För att nå dit krävs samordning av resurser kring barn i behov av stöd i kommunens skolor samt inte minst en synvända när det gäller hur elever med särskilda behov bemöts och hanteras. Dessutom kommer olika satsningar att krävas när det gäller personalens kompetens och även när det gäller material och lärmiljöer.

Under året har fördjupningsdagar kring barn i behov av stöd genomförts. Vidare har mallen för enheternas kvalitetsredovisning utökats med frågor för att kunna utvärdera hur långt man kommit när det gäller inkludering, miljöer och kompetens. Dessutom har inventeringar gjorts när det gäller antalet utåtagerande barn samt antalet barn med någon form av diagnos per skola.

I takt med att kompetensen ökar i kommunens skolor är tanken att allt färre elever ska behöva placeras i andra skolor eller grupper. Eleverna får genom detta möjlighet att gå i skolan nära hemmet, med sina kamrater från närområdet.

Efter varje läsår fyller rektorerna sedan ett par år tillbaka i en enkät kring de elever som inte når gymnasiebehörighet. Analys av resultaten kommer att ligga till grund för arbetet under kommande läsår i syfte att öka andelen elever som når gymnasiebehörighet.

3.15 Tyresö skoldatatek och språkotek

För att förverkliga målen med En skola för var och en krävs välfungerande stödfunktioner kring elever med behov av stöd. Tyresö skoldatatek (sedan 2008) och språkotek (sedan 2010) är en viktig del i detta. Skoldatatekets och språkotekets huvudsakliga målgrupp är pedagoger inom förskola och skola som arbetar med elever i behov av särskilt stöd, med fokus på läs- och skrivsvårigheter/dyslexi, ADHD (skoldatateket) och numera även tal- och språksvårigheter (språkoteket). Verksamheten bedrivs av 2 personer (sammanlagt 175 % av heltid) på flera olika nivåer:

1. Mot all pedagogisk personal i kommunen: kurser, föreläsningar och workshops inom områdena alternativa verktyg, specialpedagogik samt tal- och språk. Dessutom erbjuds specialbeställda kurser för hela personalgrupper eller arbetslag.
2. Mot förskolepersonal, klasslärare/mentorer som arbetar direkt med barnet/eleven: elevärenden, d.v.s. rådgivning, utprovning och

korttidslån av alternativa verktyg och/eller språkstimulerande material, utbildning och handledning i samband med lån av material.

3. Mot specialpedagoger/speciallärare: nätverksträffar, gemensam kompetensutveckling, individuellt utformade kurser i alternativa verktyg.
4. Mot skolornas elevvårdsteam: Skriftlig slutrapport i enskilda elevärenden.
5. Mot Barn- och utbildningsförvaltningens ledningsgrupp: rapportering av verksamheten, förslag till inköp av kommunlicenser, förslag till kompetensutvecklingsinsatser.

4 Verksamhetens arbete, resultat och måluppfyllelse

Enheternas kvalitetsredovisningar innehåller beskrivningar för hur arbetet med egna och nämndens satta mål har bedrivits under läsåret samt analys och bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen därigenom förverkligas. Kvalitetsredovisningarna beskriver även vilka åtgärder som enheterna planerar vidta för ökad måluppfyllelse och blir därigenom ett verktyg för att systematiskt stämma av hur långt enheten kommit i det löpande förbättringsarbetet.

4.1 Normer och värden

4.1.1 Barn- och utbildningsnämndens mål

Genom hela utbildningssystemet betonas vikten av att verksamheten erbjuder en trygg miljö för barn och elever. Barn- och utbildningsnämnden har utöver de nationella styrdokument, Lpfö 98 och Lpo 94 formulerat följande mål:

- **Förbättra arbetsron i grundskolan.** Måluppfyllelse nås om kommunsnittet för elever i skolor 5 och 8 uppgår till 3,0 respektive 2,8 på frågan ”det är arbetsro på lektionerna” (resultat 2009: 2,7

respektive 2,5. Resultat 2010: 2,9 resp. 2,5) Samtliga enheter ska arbeta för ett förbättrat resultat jämfört med föregående år i samtliga tillfrågade grupper.

Resultat: Målet ej uppnått. Kommunsnittet för år 5 och år 8 är 2,8 respektive 2,6.

4.1.2 Handlingsplan för trygghet och arbetsro

Under 2009 och 2010 har nämnden formulerat mål kring ökad arbetsro inom förskola, skola och skolbarnomsorg. I arbetet med målet under våren 2010 har enheterna bland annat beskrivit arbetet på sin hemsida samt i årets kvalitetsredovisning.

Resultatet från brukarenkäten 2010 visade att insatserna inte förbättrat resultaten nämnvärt och hösten 2010 genomförde därför tjänstemän på förvaltningen fokusgrupper med elever och föräldrar. Målet var att identifiera de viktigaste kriterierna på arbetsro samt att se vilka av de viktigaste kriterierna elever och föräldrar tycker att verksamheten uppfyller i lägst grad. De som ansågs bli uppfyllda i lägst grad blev indikator på vilka områden som bör vara viktigast att arbeta med för att förbättra arbetsron.

Fokusgruppens resultat visade en stor samsyn bland samtliga elever, oberoende av ålder och elevsammansättning. Tydligt var också att föräldrar hade svårt att göra en bedömning av arbetsron på skolan då de generellt endast kan utgå från veckobrev, slutsats från eget besök på skolan och samtal med lärare och sitt eget barn vid bedömningen.

En handlingsplan som bygger på det arbete som enheterna redan inlett inom arbetsro och trygghet (samtliga skolor enades under läsåret 2008-2009 om en modell för att beskriva trygghet på flera nivåer) skapades ihop med rektorer efter resultat från fokusgrupperna och tidigare arbete med trygghet.

4.1.3 Enheternas arbete med normer och värden

Samtliga enheter har formulerat egna mål angående ökad arbetsro och enligt enheternas självskattning har de delvis eller till stor del uppnått målet.

Flertalet av enheterna har i arbetet med ökad arbetsro involverat barn, elever och vårdnadshavare samt arbetat med värdegrunden i temaveckor och skapat/reviderat ordningsregler.

Förskola - Enheternas kvalitetsredovisning 2009/10

I förskolan beskriver flera enheter att de har sett över inne- och utomhusmiljön och arbetat i mindre grupper med barnen. De har även arbetat med teman som grundar sig i värdegrunden, i syfte att förbättra arbetsron.

Förskola - Kundundersökningen 2011

69 procent av föräldrar med barn i kommunal förskola i Tyresö har svarat på årets brukarenkät. Föregående år var svarsfrekvensen 76 procent.

Enkäten följer läroplanens målområden och under målområdet ”normer och värden” får föräldrar ta ställning till fyra påståenden, på en skala från 1 (instämmer inte alls) till 4 (instämmer helt). ”Vet ej” är också ett svarsalternativ. Påståendena är följande:

- Det är arbetsro i verksamheten
- Personalen bryr sig om mitt barn
- Personalen motverkar aktivt att någon behandlas illa
- Mitt barn känner sig tryggt i skolan

Förskolans resultat i bruksundersökningen beträffande arbetsro är på kommunnivå oförändrad sedan föregående år, 74 procent av de föräldrar som svarat instämmer i påståendet. Resultaten på påståendena ”mitt barn känner sig tryggt i förskolan”, ”personalen bryr sig om mitt barn” och ”personalen motverkar aktivt att någon behandlas illa” redovisar även de oförändrade resultat sedan föregående mätning.

Förskolorna beskriver i sina kvalitetsredovisningar att de aktivt arbetat med värdegrundsfrågor och 95 procent av de svarande föräldrarna instämmer i att deras barn känner sig tryggt på förskolan och att personalen bryr sig om

deras barn. 80 procent av föräldrarna anser att personalen aktivt motverkar att någon behandlas illa.

92 procent av de svarande föräldrarna instämmer i påståendet ”personalen är goda vuxenförebilder”. Föregående år var resultatet 91 procent.

Det finns spridningar i resultaten mellan förskolorna. De två påståenden där spridningen skiljer sig åt mer än på andra påståenden inom målområdet för de kommunala förskolorna är: ”det är arbetsro i verksamheten” och ”personalen motverkar aktivt att någon behandlas illa”.

Förskola – VÅGA VISA

Observationer som skett genom Våga Visa projektet på sju kommunala förskolor visar goda resultat. Förskolorna har fått bedömningar som ligger mellan 2,5 - 3,8 av 4 av observatörerna vad gäller arbetet med normer och värden i verksamheten, vilket indikerar tillfredsställande till god kvalitet.²

Förskoleklass och grundskola - Enheternas kvalitetsredovisning 2009/10

Enheterna beskriver ett systematiskt arbete med värdegrundsfrågor och skapande eller revidering av handlingsplaner, ordningsregler och antimobbingarbete. Flertalet av enheterna har diskuterat definitionen av arbetsro med både elever och föräldrar. Enheterna har aktivt arbetat med att sprida information om trivselregler till elever och föräldrar och föräldrar har kontinuerligt fått information via bland annat veckobrev och föräldramöten.

Förskoleklass och grundskola – Kundundersökningen 2011

² **SKALA inom VÅGA VISA :**

4.0 MYCKET GOD KVALITET – verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

3.0 GOD KVALITET – verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

2.0 TILLFREDSSTÄLLANDE – verksamheten är i huvudsak tillfredsställande, men har varierande kvalitet eller vissa brister.

1.0 EJ TILLFREDSSTÄLLANDE – verksamheten är utifrån gällande styrdokument inte tillfredsställande.

Föräldrar med barn i förskoleklass, år 2, 5 och 8 har tagit ställning till samma påståenden som föräldrar med barn i förskola. Svarsfrekvensen för föräldrar med barn i förskoleklass var 77 procent, tre procent lägre än 2010.

71 procent av föräldrar med barn i år 2 har svarat, föregående år var svarsfrekvensen 75 procent. 73 procent av föräldrar med barn i år 5 har svarat, föregående år var svarsfrekvensen 87 procent. 60 procent av föräldrar med barn i år 8 har svarat, föregående år var svarsfrekvensen 58 procent. .

70 procent av de svarande föräldrarna med barn i förskoleklass instämmer i påståendet ”det är arbetsro i verksamheten”. Föregående år instämde 71 procent av de svarande föräldrarna på påståendet. Resultaten på samtliga påståenden inom målområdet har minskat sedan 2010. I påståendet ”mitt barn känner sig tryggt i skolan” instämmer 87 procent av föräldrarna, 2010 instämde 93 procent av föräldrarna.

På påståendena ”personalen bryr sig om mitt barn” och ”personalen motverkar aktivt att någon behandlas illa” har andelen föräldrar som instämmer minskat med tre respektive två procentenheter sedan föregående år, på kommunnivå. Trots det något lägre resultat i förhållande till 2010 för föräldrar med barn i förskoleklass är resultatet på kommunnivå gott, resultatet visar att föräldrar med barn i förskoleklassen instämmer i samtliga påståenden i målområdet.

För föräldrar med barn i år 2 instämmer 63 procent av föräldrarna på påståendet ”det är arbetsro i verksamheten”, det är en minskning med två procentenheter sedan föregående år.

Enheterna har förmedlat information om värdegrundsarbete, ordningsregler och antimobbingsarbete till föräldrar via bland annat hembrev. På påståendet ”jag känner till hur min skola arbetar för att förebygga mobbing och kränkningar” instämmer 70 procent av föräldrar med barn i förskoleklass. I år 2, 5 och 8 instämmer 70, 77 och 63 procent av föräldrarna på påståendet. 78 procent av föräldrarna i år 8 instämmer i att de känner till de ordningsregler som gäller på barnets skola.

Vidare instämmer 74 procent av föräldrarna i år 2 och 5 på påståendet ”jag får bra information om hur mitt barn fungerar med personal och kamrater”. För föräldrar med elever i år 8 instämmer 71 procent i påståendet.

Elever i år 5 och år 8 tar ställning till följande påståenden under målområdet:

- Det är arbetsro på lektionerna
- De vuxna som arbetar i skolan bryr sig om mig
- De vuxna motverkar aktivt att någon behandlas illa
- Jag känner mig tryggt i skolan
- Jag behandlas väl av andra elever på skolan

Svarsfrekvensen för elever i år 5 var i årets enkät 90 procent, 7 procent lägre än föregående år. I år 8 var svarsfrekvensen 80 procent, 13 procent lägre än föregående år

Enheterna har under läsåret diskuterat definitioner av arbetsro med elever och föräldrar samt informerat föräldrar om skolans trivselregler.

Av de svarande eleverna i år 5 och 8 instämmer 68 respektive 54 procent på att det är arbetsro i verksamheten. Trots det aktiva arbetet på skolorna visar kundundersökningens resultatet för elever år 5 att andel elever som instämmer minskat med sju procentenheter sedan föregående år. Resultatet för elever i år 8 är oförändrat sedan 2010.

Resultat på kommunnivå för föräldrar i år 5 och 8 vad gäller arbetsro visar att för föräldrar med barn i år 5 instämmer 62 procent av de svarande och i år 8 instämmer 48 procent av de svarande föräldrarna. Resultatet för föräldrar med barn i år 5 har minskat med tre procentenheter sedan föregående år. För föräldrar med elever i år 8 har resultat i jämförelse med 2010 ökat med sex procentenheter.

Kundundersökningen visar att andel elever som instämmer i att det är arbetsro under lektionerna är högre än den andel föräldrar som instämmer i samma påstående

Det finns variationer mellan enheterna beträffande arbetsron i verksamheterna. Störst variation uppvisar verksamheten i skolår 5 där mellan 33 och 91 procent av föräldrarna anser att det finns arbetsro. Förra året låg spridningen i resultaten mellan 25 till 100 procent. Elevernas resultat är något bättre än föräldrarnas överlag och spridningen i elevernas svar i år 5 vad gäller arbetsro ligger mellan 38-93 procent. För elever i år 8 är spridningen i procent mellan 38-79.

Övriga påståenden inom målområdet visar på kommunnivå en högre andel elever som instämmer under respektive påstående. 94 procent av eleverna i år 5 som svarat på enkäten instämmer på påståendet ”jag känner mig trygg i skolan”. I år 8 anger 92 procent av eleverna att de känner sig trygga i skolan. Resultatet är oförändrat sedan föregående år för båda svarsgrupperna.

På påståendena ”jag behandlas väl av andra elever” och ”de vuxna motverkar aktivt att någon behandlas illa” instämmer 90 procent av eleverna i år 5 på första påståendet och 82 procent av eleverna på det andra påståendet. 89 procent av eleverna i år 8 instämmer på det första påståendet och 67 procent på det andra.

Kommunens kommunspecifika frågor visar även att 84 procent av eleverna i år 5 instämmer i påståendet ”det finns personal jag kan gå till och som jag litar på”. I år 8 instämmer 64 procent av eleverna. Vad gäller påståendet ”jag känner till hur min skola arbetar för att förebygga mobbing och kränkningar” instämmer 79 procent av eleverna i år 5 och 62 procent av eleverna i år 8. Enheterna har under läsåret 2009/10 arbetat med värdegrundsfrågor, ordningsregler och antimobbing.

Förskoleklass och grundskola - VÅGA VISA

Enligt de observationer inom Våga Visa som genomförts under 2010 har de observerade skolorna nått långt i sitt arbete med normer och värden. De fyra skolor som observerats bedömdes alla ha tillfredsställande till god kvalitet vad gäller arbetet med normer och värden. Bedömningsresultaten låg mellan 2,5 och 3,2 av totalt 4.

Skolbarnsomsorg – Enheternas kvalitetsredovisning 2009/10

I enheternas kvalitetsredovisningar framgår arbetet inom området normer och värden i verksamheten som helhet, vilket innebär att man inom skolbarnsomsorgen bedriver arbetet kring normer och värden på i stort sett samma sätt som inom grundskolan.

Obligatorisk särskola – Enheternas kvalitetsredovisning 2009/10

Särskolan arbetar för en trygg och trivsamt skola enligt enheternas kvalitetsredovisning. Undervisningen är i hög grad individanpassad, vilket gynnar arbetsron. Eleverna har många vuxna runt omkring sig såsom elevstödjare och fritidspersonal och har därför alltid nära till vuxenstöd.

Obligatoriska särskolan – Kundundersökning 2011

I brukarenkäten får särskolan höga resultat inom målområdet. 96 procent av föräldrarna instämmer helt eller delvis i påståendet Mitt barn är tryggt i skolan 2010, och 2011 är andelen 97 procent. Andelen som instämmer helt har dock sjunkit något jämfört med 2010. Beträffande att personalen bemöter barnen på ett positivt sätt och aktivt motverkar att någon behandlas illa instämmer föräldrarna i hög grad. Genomsnittliga svaren ligger på 3,8 på en 4-gradig skala. Enkätresultatet är något lägre när det gäller arbetsron i verksamheten; 3,4 år 2010 och 3,3 år 2011.

4.1.4. Uppföljning av likabehandlingsarbetet

Den översyn av likabehandlingsplanerna som gjordes under våren 2010 visade på en del brister i enheternas likabehandlingsplaner. Det fanns också brister i den mall som barn- och utbildningsförvaltningen tidigare presenterat för enheterna. Den nya mallen, som framtogs under 2010, är mer

lättförståelig samtidigt som den uppfyller lagkraven. Mallen har använts av de flesta enheterna inom Tyresös kommunala verksamhet.

Flera förskolor/skolor/fritidshem har förbättrat sina planer sedan förra året. Fortfarande finns dock brister. De bristerna handlar främst om förskolor och fritidshem, som inom en del enheter helt saknar egna likabehandlingsplaner eller har stora brister i planerna. Vissa planer med brister är inte levande, det vill säga att planerna mer handlar om visioner och förhållningssätt i stort medan kartläggning, analys, delaktighet och ansvarsfördelning saknas.

Det finns även flera bra exempel på likabehandlingsplaner – fler än förra året. Forellskolan, Kumla skola, Strandskolan, Fornuddens förskola/skola/fritidshem, Sofiebergs skola/förskola/fritidshem, Fårdala skola, Gunghästen och Pusslet har alla bra planer. Flera av dessa har även med utvärdering/uppföljning av förra årets plan. Endast Fornuddens skola och Sofiebergs skola har med fritidshemmet i likabehandlingsplanen. Det kan lätt tolkas som om fritidshemmet är en del av skolans verksamhet och därför kan ingå där, men enligt Skolinspektionen ska varje verksamhet inom skolan ha en egen plan eller klart urskiljas i den gemensamma planen. Ett antal förskolor har meddelat att planerna är under omarbetning, däribland Njupkärrs förskola och Kardemumman.

Den mall som har utarbetats av barn- och utbildningsförvaltningen ska anpassas till nya skollagen samt förtydligas avseende fritidshemmet och förskoleklassen.

4.2 Utveckling och lärande/kunskaper

4.2.1 Barn- och utbildningsnämndens mål

Elevers utveckling och lärande utgör utbildningens kärna hela vägen från förskoleverksamheten till grundskolan. I syfte att uppnå hög pedagogisk kvalitet har barn- och utbildningsnämnden utifrån läroplanerna, Lpfö 98 och Lpo 94, formulerat mål inom området:

- **Förbättra resultaten i grundskolan.** Öka andelen elever som når behörighet till gymnasiets nationella program till 94 procent (resultat 2009: 91,7)

Resultat: 91,1 av eleverna som gick ur år 9 vt. 2010 var behöriga till gymnasiets nationella program. **Målet ej uppnått**

4.2.2 Enheternas arbete med utveckling och lärande/kunskaper

Årets kvalitetsredovisningar visar att enheterna har satt liknande mål, men att arbetet sett olika ut utifrån enhetens behov. Enheternas mål sammanfaller med nämndens mål och enheterna har i sin självskattning bedömt att målen nås till stor del.

Förskola – Enheternas kvalitetsredovisning

Läroplanens (Lpfö 98) målområde Utveckling och lärande lyfter fram vikten av att främja barnens lust att lära inom olika områden. Enheternas kvalitetsredovisningar beskriver arbetet med att utmana och stimulera barnen till att utveckla sin språk-, läs- och skrivutveckling.

Det finns i förskolan allmänt en medvetenhet om vikten av att tidigt lägga grunden för en god språkutveckling. Av enheternas kvalitetsredovisningar tidigare år har slutsatsen dragits att kunskaper och arbetssätt beträffande språkutveckling varierar till viss del, men arbetssätten har kommit att bli mer likvärdiga under 2009 och 2010. Flertalet enheter redogör bland annat för arbete med högläsning och återberättande av sagor och olika former av diagnosmaterial som stöd för att kartlägga och utvärdera barnens språkliga och matematiska utveckling.

Förskola – Kundundersökningen 2011

De påstående föräldrar med barn i förskolan har tagit ställning till är följande:

- Mitt barn stimuleras till utveckling och lärande utifrån sina förutsättningar och behov
- Mitt barn får det stöd och den hjälp som behövs

- Mitt barn tycker att det är roligt att gå i förskolan
- Verksamheten utmanar mitt barn i hans/hennes utveckling och lärande
- Mitt barns utveckling och lärande dokumenteras och följs upp
- Jag får tydlig information om hur mitt barn utvecklas
- Personalen stimulerar mitt barns matematiska utveckling

I 2011 års kundundersökning uppger 74 procent av föräldrarna att de får tydlig information om hur deras barn utvecklas. Motsvarande siffra för 2010 är 76 procent. Vidare instämmer 77 procent i påståendet ”mitt barns utveckling och lärande dokumenteras och följs upp”. Föregående år var resultatet 79 procent.

På de kommunspecifika frågorna för Tyresö instämmer 68 procent av föräldrarna på påståendet ”personalen stimulerar mitt barns matematiska utveckling”. 85 procent av föräldrarna instämmer i påståendet att personalen på deras barns förskola stimulerar barnets språkutveckling.

Resultaten på påståendena ”mitt barn stimuleras till utveckling och lärande utifrån sina förutsättningar och behov” och ”verksamheten utmanar mitt barn i hans/hennes utveckling och lärande” är oförändrade sedan föregående år. 86 procent av föräldrarna instämmer på första påståendet och 80 procent på det andra.

93 procent av de svarande föräldrarna instämmer i påståendet ”det är roligt att gå i förskolan”.

Förskola – VÅGA VISA

Bedömningen på arbetet med utveckling och lärande för de sju förskolor i kommunen som under 2010 fått observation inom VÅGA VISA ligger mellan 2,8- 3,5. Det indikerar tillfredsställande till god kvalitet.

Förskoleklass och grundskola – Enheternas kvalitetsredovisningar 2009/10

I läroplanen för grundskolan (Lpo94) beskrivs skolans uppdrag att främja elevens lärande. Genom enheternas kvalitetsredovisningar, kundundersökningen, kommunens egen resultatinsamling och via officiell statistik ges en bild av arbetet på område inom den kommunala skolverksamheten i Tyresö kommun.

Det finns två mål som flertalet har arbetat med, och som ligger i linje med barn- och utbildningsnämndens mål; att förbättra resultaten i grundskolan. Det ena målet har fokuserat på att förbättra läsförmågan och det andra målet har varit att arbeta varierat så att undervisningen anpassas till allas förutsättningar. I enheternas självskattningar nås målen till stor del.

Enheter har under läsåret bland annat arbetat med olika verktyg och diagnosmaterial för språkutveckling, där elevernas kunskaper testats regelbundet. Där det varit aktuellt har elever erbjudits extra stöd genom bland annat stödundervisning, läxstöd och kompensatoriska hjälpmedel. Enheter har i olika former av konferenser med berörda pedagoger diskuterat samtliga elevers utveckling och hur de ligger till i förhållande till kravnivåerna i respektive ämne. Enheter har arbetat med att ge föräldrar och elever kontinuerlig och tydlig information gällande vilka mål och kriterier som gäller vid bedömning av elevernas resultat.

Förskoleklass och grundskola – Kundundersökningen 2011

Inom målområdet utveckling och lärande tar kundundersökningen bland annat upp påståenden som gäller stimulans, stöd och hjälp, dokumentation och om elever får tillräckliga kunskaper.

Påståenden som föräldrar med barn i förskoleklass, år 2, år 5 och år 8 tar ställning till är följande:

- Mitt barn stimuleras till utveckling och lärande utifrån sina förutsättningar och behov
- Mitt barn får det stöd och den hjälp som behövs

- Mitt barn tycker att det är roligt att gå i skolan
- Mitt barns utveckling och lärande dokumenteras och följs upp
- Jag får tydlig information om hur mitt barn utvecklas
- På utvecklingssamtalen samtar vi om mitt barns kunskaper och färdigheter
- Mitt barn får tillräckliga kunskaper

Påståenden som elever i år 5 och år 8 tar ställning till är följande:

- Jag lär mig viktiga saker i skolan
- Lärarna i min skola hjälper mig om jag behöver det
- Jag tycker att det är roligt att gå i skolan
- Jag vet vad jag ska kunna för att nå målen i de olika ämnena
- Skolarbetet gör mig så nyfiken att jag får lust att lära mig mer
- Mina lärare förväntar sig att jag ska nå målen i alla ämnen
- Jag får veta hur det går för mig i skolarbete
- Jag är med och diskuterar mitt skolarbete på utvecklingssamtalen

Resultaten för samtliga svarsgrupper 2011 ligger i genomsnitt på samma nivå som föregående år för kommunen som helhet.

Resultaten för föräldrar med barn i förskoleklass visar att 83 procent instämmer på de två påståenden som mäter hur väl föräldrarna anser att deras barn stimuleras till utveckling och lärande samt får stöd och hjälp. Resultaten är oförändrade sedan föregående år.

Endast 65 procent av föräldrarna med barn i förskoleklass instämmer på påståendet att de får tydlig information om hur deras barn utvecklas, men 78 procent anser att de under utvecklingssamtalen pratat om barnets kunskaper och färdigheter. Båda påståendena visar en lägre andel föräldrar som instämmer i förhållande till 2010 års resultat. Spridningen på föräldrar med barn i förskoleklass som instämmer på påståendet ”jag får tydlig information om hur mitt barn utvecklas” är mellan 35 - 84 procent.

68 procent av föräldrarna instämmer i att lärarna talar om för deras barn när han/hon har lyckats bra. 89 procent av föräldrarna med barn i förskoleklassen instämmer på påståendet ”mitt barn tycker att det är roligt att gå i skolan”.

Resultatet för föräldrar med barn i år 2 visar att 84 procent av föräldrarna instämmer på påståendet ”mitt barn får det stöd och den hjälp som behövs”. 82 procent av föräldrarna anser att deras barn får tillräckliga kunskaper, det är en ökning med en procentenhet sedan föregående år.

Resultaten för elever i år 5 inom målområdet utveckling och lärande/kunskaper visar en hög andel elever som instämmer i de påståenden de tagit ställning till. Resultaten är dock oförändrade sedan föregående års mätning, förutom på påståendet ”jag tycker att det är roligt att gå i skolan”. 75 procent av eleverna instämmer, vilket är en ökning med sex procentenheter sedan 2010.

Det påstående där en lägre andel av eleverna instämmer är ”skolarbetet gör mig så nyfiken att jag får lust att lära mig mer”. 64 procent av eleverna instämmer. Påståendet är nytt för i år och jämförelsesiffra saknas därav. Spridningen mellan enheterna i förhållande till kommunresultat ligger mellan +/- 20 procentenheter.

En stor andel av eleverna tycker att de lär sig viktiga saker i skolan (93 procent), att de får hjälp av sina lärare med skolarbetet (94 procent), att de är delaktiga i att diskutera sitt skolarbete under utvecklingssamtal (91 procent). En stor andel av eleverna instämmer även i att de får veta hur det går för dem i skolarbetet (91 procent) och att lärarna förväntar sig att de ska nå målen i alla ämnen (87 procent).

87 procent av eleverna i år 5 instämmer i påståendet ”jag har fått information om kunskapsmålen”. Föregående år instämde 88 procent av eleverna i påståendet. Samma påstående för föräldrar med elever i år 5 visar att 93 procent av föräldrarna anser att de fått information om kunskapsmålen. Föregående år instämde 90 procent av föräldrarna.

85 procent av föräldrarna instämmer på påståendet ”jag får tydlig information om hur mitt barn utvecklas”. Det är en ökning med två procentenheter sedan 2010. Övriga påståenden under målområdet är sedan föregående år oförändrade för föräldrar med elever i år 5.

Bland kundundersökningens andra elevgrupp, skolår 8, uppger 84 procent att de lär sig viktiga saker i skolan., det är en minskning med två procentenheter sedan föregående år. Vad gäller påståendet ”jag vet vad jag ska kunna för att nå målen i olika ämnen” anger 81 procent att de vet, resultatet är oförändrat sedan föregående år. 86 procent av eleverna anser att de har fått information om kunskapsmål och betygskriterier i sina ämnen.

Endast 45 procent av eleverna i år 8 tycker att det är roligt att gå i skolan, och 30 procent av eleverna anser att skolarbetet gör dem så nyfikna att de vill lära sig mer.

På påståenden där elever ska ta ställning till sina lärare anser 88 procent av eleverna att de får hjälp med sitt skolarbete av sina lärare. 84 procent instämmer även i påståendet ”lärarna talar om för mig när jag lyckats bra”.

Spridningen mellan enheternas resultat för elever i år 8 är relativt låg inom målområdet.

77 procent av föräldrarna med elever i år 8 instämmer på påståendet ”jag har fått information om kunskapsmål och betygskriterier i de olika ämnena”. Det är en minskning med sex procentenheter sedan föregående år. 76 procent av föräldrarna anser att de får tydlig information om hur deras barn utvecklas.

71 procent av föräldrarna anser att deras barn får tillräckliga kunskaper, en ökning med en procentenhet. 73 procent instämmer i att deras barn stimuleras till utveckling och lärande och att deras barn får stöd och hjälp, en minskning med en procentenhet sedan föregående år.

Förskoleklass och grundskola - VÅGA VISA

Enligt observationerna vid fyra skolor inom Våga Visa- samarbetet nådde samtliga verksamheter en tillfredsställande till god kvalitet inom målområdet utveckling och lärande. Bedömningen låg mellan 2,7 och 3,0 av 4.

I målområdet kan även läroplanens mål angående betyg och bedömning räknas in. Där nådde de observerade enheterna ett varierat resultat mellan 1,9 -3,5. Två av skolorna får samma bedömning som inom målområdet utveckling och lärande, en får betydligt lägre och en skola får något högre bedömning på målområdet betyg och bedömning i relation till målområdet utveckling och lärande.

Skolbarnsomsorg

I enheternas kvalitetsredovisningar framgår arbetet inom området utveckling och lärande vid enheten som helhet, vilket innebär att man inom skolbarnsomsorgen bedriver arbetet kring utveckling och lärande på i stort sett samma sätt som inom grundskolan.

Skolbarnsomsorg – Kundundersökningen 2011

Resultatet i kundundersökningen beträffande samverkan mellan skola och fritidshem vad gäller utveckling och lärande visar att 74 procent av föräldrarna med barn i förskoleklass anser att den är väl fungerande. Motsvarande siffra för föräldrar med barn i skolår 2 är 72 procent. Resultaten för båda grupperna av föräldrar har minskat sedan föregående år. 2010 instämde 80 procent av föräldrarna med barn i förskoleklass och 75 procent av föräldrarna med barn i år 2 i påståendet.

Särskola – Enheternas kvalitetsredovisningar 2009/10

I en av enheternas kvalitetsredovisning framgår det att särskolan arbetat med att göra kravnivåerna som gäller för betygen G och VG i slutet av år 9 i basämnena svenska, engelska och matematik bekanta för elever och föräldrar. Syftet var att öka tydligheten för elever och föräldrar när det gäller undervisningens mål. Kravnivåerna fungerar även som stöd för att sätta likvärdiga och rättvisa betyg. Samtliga föräldrar som via särskolans egen kundundersökning svarat på enkäten säger att de helt eller delvis har fått information om målen som styr verksamheten.

Särskola – brukareundersökning 2011

I brukarenkäten får föräldrarna ta ställning till påståendet ”Mitt barn stimuleras till utveckling och lärande utifrån sina förutsättningar och behov”. Andelen som instämmer i påståendet har ökat från 2010 till 2011, och medelvärdet ligger på 3,6 på en 4-gradig skala.

4.2.3 Resultat grundskola

Här nedan redovisas resultat och måluppfyllelse enligt nationella och kommunala prov för skolår 2,3, 8 och 9 samt meritvärden för skolår 9.

Lärarhögskolans utvärdering i matematik i skolår 2 och 8: Från och med läsåret 2008/2009 görs Lärarhögskolans utvärdering i matematik i skolår 2 istället för skolår 3. Det beror på de nationella prov i svenska och matematik som tillkommit i skolår 3. Jämförelse med andra kommuner är inte möjlig på grund av att kommuner som tidigare medverkat har valt att inte delta i utvärderingen.

I år 2 klarade 80 procent av eleverna minimigränsen på samtliga delprov, vilket tolkas som att de inte har några problem att nå kursplansmål för skolår 3. Resultatet är något lägre än föregående år då 84 procent av eleverna klarade minimigränsen på samtliga delprov, men en förbättring är att i år klarade samtliga minst en minimigräns. Föregående år var det tre procent av eleverna som inte klarade någon minimigräns.

I år 8 klarade 61 procent av eleverna minimigränsen på samtliga delprov, fem procent klarade inte någon minimigräns. Resultatet är lägre än föregående år då motsvarande siffror var 71 procent som klarade minimigränserna på samtliga delprov och tre procent som inte klarade någon minimigräns.

Nationella prov i skolår 3: Från och med läsåret 2008/2009 genomförs ämnesprov i svenska/svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3. Syftet är att stödja en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning samt ge underlag för en analys av i vilken utsträckning kunskapsmålen nås

på skolnivå, på huvudmannanivå och på nationell nivå. De nationella proven ger lärarna ett stöd vid analys och bedömning av elevens kunskapsmässigt svaga och starka sidor. Det är även ett stöd för lärare när de bedömer om eleven når uppställda mål i kursplanen samt ger ett underlag för uppföljning av elevens kunskap i de ämnen som har nationella prov, på lokal och nationell nivå.

Nationellt prov år 3. Ämne	2010 - andel elever som nått kravnivån på samtliga delprov.	2010- andel elever som uppnått kursplanens mål i ämnet., enligt lärarens helhetsbedömning	2009- andel elever som nått kravnivån på samtliga delprov.	2009- andel elever som uppnått kursplanens mål i ämnet, enligt lärarens helhetsbedömning
Svenska	79,3	88,7	77	91
Matematik	74,2	89,7	72	93

Årets resultat visar att 79,3 procent av eleverna når kravnivån för godkänt på samtliga delprov i svenska, motsvarande siffra för matematik är 74,2 procent. Resultaten är en förbättring från föregående år då motsvarande siffror var 77 procent i svenska och 72 procent i matematik. Att notera är att resultaten skiljer sig åt mellan kommunens skolor och att det finns en differens mellan andelen elever som enligt lärarens helhetsbedömning når kursplanens uppnåendemål i ämnet svenska för skolår 3 och andelen elever som når kravnivån på samtliga delprov. Lärarens helhetsbedömning visar en högre måluppfyllelse än andelen som nått kravnivån på samtliga delprov.

Andelen elever per skola som nått kravnivån på samtliga delprov i matematik varierar i Tyresö mellan 42,1 -90,4 procent. Motsvarande siffror för variationen i svenska är 50,0- 98,1 procent. Jämförelse med riket vad gäller andel elever som klarat samtliga delprov kan inte göras då resultaten endast redovisas per delprov för riket.

Resultatet per delprov för Tyresö kommun 2010 i relation till riket visar att Tyresö procentuellt sett ligger något under rikssnittet i delprov F i matematik (area och volym) och i delprov D (elevens högläsning) i svenska. Resultatet för kommunen för delprov F i matematik är 78 procent och för riket 80,8 procent. I delprov D i svenska är Tyresös resultat 92,1 och rikets 93,2.

Vad gäller övriga delprov i matematik och svenska ligger Tyresö något över rikssnittet, och främst i delprov C i matematik (tid och geometri) samt delprov C i svenska (läsning faktatext). Resultatet för kommunen för delprov C i matematik är 92,2 procent och för riket 89,5 procent. I delprov C i svenska är Tyresös resultat 95,1 och rikets 92,2.

Nationella prov i skolår 5: De nationella ämnesproven i skolår 5 innefattar svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik. Från och med läsåret 2008/2009 sammanställer Skolverket resultatet från samtliga svenska skolor. Syftet med det nationella provet i skolår 5 är detsamma som syftet för de nationella proven i skolår 3.

Nationellt prov år 5. Ämne	2010 - andel elever som nått kravnivån på samtliga delprov.	2010- andel elever som uppnått kursplanens mål i ämnet., enligt lärarens helhetsbedömning.
Svenska	86,2	89,6
Matematik	87,4	90,0
Engelska	85,4	91,0

Jämförelse med 2009 saknas.

Andelen elever som nått kravnivån på samtliga delprov i matematik varierar i Tyresö mellan 61,8 -97,5 procent. Motsvarande siffror för variationen i svenska är 58,8- 97,5 procent och i engelska är variationen 64,7- 97,5 procent. Jämförelse med riket vad gäller andel elever som klarat samtliga delprov kan inte göras då resultaten endast redovisas per delprov för riket.

Resultatet per delprov i matematik, svenska och engelska för Tyresö kommun 2010 i relation till riket visar att Tyresö procentuellt sett ligger något över rikssnittet, främst i delprov A i engelska (samtala/lyssna), delprov B i matematik (längd, area och skala) samt delprov A i svenska (läsa, förstå litterär text). Resultatet för kommunen för delprov A i engelska är 92,7 procent och för riket 87,6 procent. I delprov B i matematik är Tyresös resultat 90,0 procent och för riket 84,2 och för delprov A i svenska är Tyresös resultat 93,2 och rikets är 88,5.

Nationella prov i skolår 9: Kommunresultatet för det nationella provet i engelska är högre i år än föregående år. 99,2 procent nådde ett godkänt resultat 2010. Motsvarande siffra föregående år var 96 procent.

Vad gäller kommunresultatet för de nationella proven i svenska och matematik 2010 visar de ett lägre resultat än föregående två år. Cirka 95 procent av eleverna nådde godkänt provresultat i svenska och i matematik nådde 81 procent av eleverna ett godkänt provresultat.

Betyg i skolår 9: I Tyresö var det under läsåret 559 elever som avslutade årskurs 9 i kommunal skola. Det genomsnittliga meritvärdet³ för samtliga elever var 210,4 vilket är högre än rikssnittet för kommunala skolor (208,8) men en minskning jämfört med 2009, då det genomsnittliga värdet i Tyresö var 217,2.

Betygsresultat per skola våren 2010, Tyresö kommun och riket, läsåret 2009/10

³ Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg (Godkänd=10, VG=15 och MVG=20). Det möjliga maxvärdet är 320 poäng. Det genomsnittliga meritvärdet beräknas för de elever som har betyg i minst ett ämne.

	Antal elever	Meritvärde	Andel behöriga	Andel betyg alla ämnen	Andel inget betyg
Dalskolan	88	218	97,7	81,8	0,0
Forellskolan	129	193,4	82,2	65,9	3,9
Kumla skola	132	213,9	93,9	71,2	0,8
Nyboda skola	90	203	85,6	68,9	2,2
Strandskolan	62	208,9	95,2	75,8	0,0
Tyresö skola	58	240,3	98,3	87,9	0,0
Total*	559	210,4	91,1	73,5	1,4
Riket		208,8	88,2	76,6	1,1

Andelen elever i Tyresö som är behöriga att söka till gymnasieskolans nationella program, det vill säga godkända i svenska, engelska och matematik i årskurs 9, är 91,1 procent, vilket är något högre än rikets 88,2 procent. Andelen elever som är behöriga i Tyresö är i stort sett oförändrad jämfört med föregående läsår då andelen var 91,7 procent.

73,5 procent av eleverna nådde målen och fick godkänt betyg i samtliga ämnen, vilket är en minskning jämfört med 2009, då andelen var 80,1 procent.

SALSA-måttet, Skolverkets jämförelse mellan förväntat och uppnått resultat utifrån bakgrundsfaktorer och elevsammansättning, visar att Tyresö kommuns resultat ligger lägre än förväntat beträffande både genomsnittligt meritvärde och andelen elever som nått målen i samtliga ämnen.

4.3 Barn och elevers ansvar och inflytande

4.3.1 Barn- och utbildningsnämndens mål

Barn och elever ska enligt läroplanerna ha inflytande över sin dag i förskolan och skolan, de ska kunna påverka innehållet i verksamheten. Deras idéer och förslag ska tas tillvara och de ska utifrån ålder och förmåga få tillfälle att läras sig ta ansvar för sina val och beslut och samtidigt ta hänsyn till kamraternas. Nämnden lyfte fram följande mål för arbetet under 2010:

- **Öka elevernas inflytande över sitt skolarbete.**

Måluppfyllelse nås om kommunsnittet uppgår till 3,3 respektive 3,0 i skolår 5 och 8 på frågan ”jag är med och planerar mitt skolarbete” i brukarenkäten. (Resultat 2009: 3,2 respektive 3,0. Resultat 2010: 3,4 respektive 3,1)

Resultat: Målet uppnått. Resultat 2011 för elever i skolår 5 och 8 är 3,3 respektive 3,2

- **Öka barnens delaktighet och inflytande i förskolan.**

Måluppfyllelse nås om kommunsnittet uppgår till 3,6 (Resultat 2009: 3,5. Resultat 2010: 3,5) på frågan ”Mitt barns tankar och idéer tas tillvara” i brukarenkäten.

Resultat: Målet ej uppnått. Resultatet 2011 är oförändrat.

4.3.2 Enheternas arbete med barns och elevers ansvar och inflytande

I enheternas kvalitetsredovisningar sammanfaller nämndens mål med enheternas mål och arbetssättet redovisas därför gemensamt. I självskattningen uppger några att målet är delvis uppnått, medan andra anser att de uppfyllt målen till stor del. Vissa enheter anger att måluppfyllelsen är lika på både förskolan och skolan, medan andra tycker att måluppfyllelsen är högre på förskolan än skolan och tvärtom.

Det finns en medvetenhet hos enheterna att processen kring kvalitetsredovisningen berör alla i organisationen och de beskriver i sina kvalitetsredovisningar att personal och till viss del även föräldrar och elever har deltagit i arbetet. Det framgår dock att de olika grupperna är mer involverade i enheternas systematiska kvalitetsarbete genom bland annat enkäter och samtal och generellt sett betydligt mindre i själva sammanställningen av kvalitetsredovisningen.

Förskola – Enheternas kvalitetsredovisningar 2009/10

För att öka barnens inflytande på förskolan beskriver enheterna att de aktivt arbetat med att bli mer medvetna om vad barnen har för åsikter och intressen i både dagliga samtal och under mer strukturerade samtalsformer

med barnen. Dessutom uppger de att de blivit bättre på att tillvarata barnens intressen, där många enheter beskriver hur de ändrat i innemiljön för att passa barnens intressen och val. Barnen har fått vara med och bestämma trivselregler och aktiviteter. Många enheter beskriver även hur olika former av samlingar och matsituationer är områden där man satsat på ökat barninflytandet.

Förskola – Kundundersökningen 2011

Föräldrar med barn i förskola har tagit ställning till följande påståenden:

- Mitt barn uppmuntras till att ta ansvar i förskolan
- Mitt barns tankar och idéer tas tillvara
- Mitt barn lär sig att fungera i grupp

I kundundersökningen uppger 65 procent av föräldrar med barn i förskolan att deras barns tankar och idéer tas tillvara. Det är en procentenhet lägre än 2010.

81 procent av föräldrar med barn i förskola instämmer i att deras barn uppmuntras till att ta ansvar. Det är en procentenhet högre än år 2010. 94 procent av föräldrarna anser att deras barn lär sig att fungera i grupp, resultatet är oförändrat sedan föregående år.

Förskola – VÅGA VISA

Enligt observationerna under 2010 varierar enheternas måluppfyllelse inom området ansvar och inflytande. Snittbedömningen på de sju förskolorna vad gäller arbetet med normer och värden är en 3:a (god kvalitet) Den lägsta bedömningen var 2,3 (tillfredsställande) och den högsta bedömningen en förskola fick var 3,5 (god kvalitet) på en skala med maxtalet 4.

Förskoleklass och grundskola – Enheternas kvalitetsredovisningar 2009/10

Många enheter har i sin kvalitetsredovisning visat att de bedriver ett målmedvetet arbete för att öka inflytandet för elever i förskoleklassen och grundskolan. De vanligaste formerna som beskrivs är olika former av råd, som till exempel elev- och klassråd men även samverkan och inflytande över

lektioner, redovisningsformer och trivsel såsom skolgård. Flertalet av enheterna har under året låtit eleverna leda utvecklingssamtalen, så kallade elevledda utvecklingssamtal. Eleverna har fått ta ett större eget ansvar för sitt dagliga arbete och schemalagda IUP-timmar har skapats, eleverna har fått klargöra definitionen av elevinflytande och pedagoger har tydliggjort när och hur eleverna har inflytande. Enheterna har i sin självskattning uppgett att målet är delvis nått.

Förskoleklass och grundskola – Kundundersökningen 2011

Elever i år 5 och år 8 samt föräldrar med barn i förskoleklass, år 2, 5 och 8 tar ställning till nedanstående påståenden:

- Mitt barn/jag är med och planerar sitt/mitt skolarbete
- Mitt barn uppmuntras till att ta ansvar i skolan/jag tar ansvar för mitt skolarbete
- Jag är nöjd med det inflytande som jag har över mitt skolarbete
- Lärarna i min skola tar hänsyn till elevernas åsikter (endast elever år 5 och 8)

Kundundersökningens resultat visar att elevers upplevelse av att vara delaktighet i planeringen av skolarbetet för år 5 har minskat sedan föregående år med sex procentenheter. I år instämmer 81 procent i påståendet. Resultatet för elever år 8 är oförändrat, 77 procent instämmer i påståendet.

På påståenden ”jag är nöjd med det inflytande jag har över mitt skolarbete” instämmer 85 procent av eleverna i år 5, en minskning med sex procentenheter sedan 2010. Resultatet för elever i år 8 är oförändrat sedan 2010 och visar att 74 procent av eleverna instämmer på påståendet.

Vad gäller demokratiska arbetsformer anser 84 procent av eleverna i år 5 att lärarna tar hänsyn till elevernas åsikter. I år 8 instämmer 64 procent av eleverna (jämförelse med föregående år saknas på grund av nytt påstående undersökningen).

Något som bör uppmärksammas är det låga resultatet bland föräldrar med barn i förskoleklass. Även om det skett en ökning av andelen som instämmer i påståendet att "Mitt barn är med och planerar sitt skolarbete" (från 26 procent 2007 till 39 procent 2011) är resultatet lågt. Dessutom är det många som svarar vet ej, hela 46 procent. En tolkning av detta resultat är att föräldrar med barn i förskoleklass inte upplever att deras barn går i skolan och därmed inte kan relatera till frågan gällande deras barns "skolarbete".

78 procent av föräldrarna med barn i förskoleklass instämmer på påståendet "mitt barn uppmuntras till att ta ansvar i skolan". Det är en minskning med sju procentenheter sedan föregående år.

Resultaten för föräldrar med barn i år 2 är oförändrade sedan föregående år. 59 procent av föräldrarna anser att deras barn är med och planerar sitt skolarbete. 82 procent anser att deras barn uppmuntras till att ta ansvar i skolan.

Vad gäller resultatet för föräldrar med barn i år 5 instämmer 73 procent i påståendet "mitt barn är med och planerar sitt skolarbete". 74 procent instämde föregående år. För föräldrar med barn i år 8 instämmer 64 procent på påståendet, föregående år instämde 68 procent av föräldrarna.

Förskoleklass och grundskola – VÅGA VISA

Området ansvar och inflytande har under 2010 års Våga Visas observationer fått omdömen mellan 2,2 och 2,9 av 4, det vill säga tillfredsställande kvalitet.

Skolbarnsomsorg

Resultatet för fritidshemmen när det gäller hur verksamheten uppmuntrar barnen att klara sig själva i vardagen visar i år ett lägre resultat för föräldrar med barn i förskoleklass. För föräldrar med barn i år 2 är resultatet oförändrat.

På påståendet "fritidshemmets verksamhet utgår från mitt barns intressen och erfarenheter" instämmer 67 procent av föräldrarna med barn i

förskoleklass, en minskning med sex procentenheter sedan föregående år. 73 procent av föräldrarna med barn i år 2 instämmer, en ökning med tre procentenheter sedan föregående år.

I enheternas kvalitetsredovisningar framgår att arbetet inom området som helhet prioriteras i högra grad. Enheterna arbetar med att lyssna till elevernas önskemål, t ex när det gäller aktiviteter och inköp av material. Eleverna är med och planerar och utvecklar verksamheten.

Särskola

Eleverna i särskolan tränas på olika sätt att ta ansvar för sitt eget lärande och sin egen skolgång. Undervisningen är individanpassad och utgår ifrån elevernas förutsättningar och behov.

Särskola – kundundersökning 2011

Elevinflytande har varit ett prioriterat område i särskolans arbete under 2010. I brukarenkäten har resultatet förbättrats både beträffande påståendet ”Mitt barn är utifrån sina förutsättningar med och planerar sitt skolarbete” och påståendet ”Mina och mitt barns synpunkter tas tillvara på ett bra sätt”. Genomsnittsresultatet i 2011 års kundundersökning är 3,2 när det gäller elevernas medverkan i planeringen och 3,5 när det gäller hur väl skolan tar tillvara synpunkter från elever och föräldrar (skala 1-4).

4.4 Skola och hem

4.4.1 Barn- och utbildningsnämndens mål

God samverkan med barnens och elevernas föräldrar är en viktig ingrediens för kvalitet i skolan. En förtroendefull kontakt mellan skola och hem är av stor betydelse. Nämndens mål 2010 var:

- **Höja kvaliteten i utvecklingssamtalen i förskolan.**

Måluppfyllelse nås om kommunsnittet uppgår till 3,7 på frågan ”Utvecklingssamtalet gav tydlig information om mitt barns utveckling och lärande” i brukarenkäten. (Resultat 2009:3,6. Resultat 2010: 3,5)

Resultat: Målet ej uppnått. 2011 års resultat är oförändrat sedan 2010.

- **Fritidshemmen ska förbättra informationen till föräldrarna.**

Måluppfyllelse nås om kommunsnittet i förskoleklass och skolår 2 uppgår till 3,0 på frågan "Jag får kontinuerlig information om hur mitt barn har det på fritidshemmet" i brukarenkäten. (Resultat 2009: 2,9 respektive 2,6. Resultat 2010: 2,9 resp. 2,7)

Resultat: Målet ej uppnått. Resultat för 2011 är 2,7 för båda svarsgrupperna.

4.4.2 Enheternas arbete med skola och hem

Enheterna beskriver hur de arbetar för att föräldrar ska bli delaktiga i verksamheten, främst beskrivs förskolans och fritidshemmens arbete under 2010 då nämnden och enheterna själva formulerat mål kring föräldrars delaktighet i de två verksamheterna. Mål som enheterna har arbetat med är tydligare information om verksamheten (förskola och fritidshem). Det har bland annat skett genom hembreven. Vad gäller nämndens andra mål, att förbättra kvalitet på utvecklingssamtalen i förskolan har en blankett med frågeställningar delats ut till föräldrar inför utvecklingssamtal. Enligt enheternas självskattningar nås målet till stor del.

Förskola – Enheternas kvalitetsredovisning 2009/10

I enheternas kvalitetsredovisning framgår det att alla enheter har reviderat mallen för utvecklingssamtal och föräldrar har inför utvecklingssamtal fått svara på frågor i en enkät. Syftet har varit att stärka föräldrarnas delaktighet och inflytande och öka kvaliteten i utvecklingssamtalen.

Samtliga enheter har formulerat mål kring ökad delaktighet för föräldrar i förskolan och har under året bland annat arbetat med hembreven; hembreven har blivit tydligare, samtliga enheter förklarar syfte och mål med sin verksamhet och arbetssätt. Enheterna har tydliggjort aktiviteter och liknande genom att arbeta mer med att synliggöra dokumentationen. Det har bland annat skett genom digitala fotoramar i förskolornas hallar och genom bilder i hembreven.

Förskolorna har föräldraråd, föräldramöten och samverkansdagar såsom öppet hus och fixardagar för föräldrar. De informerar även föräldrar om verksamheten vid inskolning och hämtning/lämning.

Förskola – Kundundersökningen 2011

Föräldrar med barn i förskolan har tagit ställning till följande påståenden:

- Personalen är intresserad av mina synpunkter och önskemål
- Jag har fått information om målen som styr verksamheten.
- Utvecklingssamtalen gav tydlig information om mitt barns utveckling och lärande
- Jag är delaktig i planeringen för mitt barns utveckling och lärande (besvaras endast av föräldrar med barn i förskola)

Resultaten från kundundersökningen visar att 81 procent av föräldrarna med barn i förskola anser att personalen i förskolan är intresserade av deras åsikter och synpunkter. Resultatet har minskat med två procentenheter sedan föregående år. Kundundersökningen visar även att 85 procent av föräldrarna instämmer i att förskolan har gett dem information om de mål som styr verksamheten, resultatet är oförändrat sedan föregående år.

Resultatet på påståendet ” Utvecklingssamtalen gav tydlig information om mitt barns utveckling och lärande” är oförändrat sedan föregående år. 82 procent av föräldrarna instämmer.

62 procent av föräldrarna instämmer i att de är delaktiga i planeringen för deras barns utveckling och lärande, föregående år instämde 63 procent av föräldrarna.

Förskoleklass och grundskola – Enheternas kvalitetsredovisningar 2009/10

Enheternas egna satt mål har handlat om att förstärka tydligheten i information till föräldrar samt att skapa en större delaktighet för föräldrar i deras barns utveckling och lärande. Arbetssätten som beskrivs är bland

annat månadsbrev och rektorsbrev, där enheterna precis som på förskolan förklarat syfte och mål med sin verksamhet och arbetssätt. Enheterna skattar i självskattningen att målet är delvis uppfyllt.

Förskoleklass och grundskola – Kundundersökningen 2011

Föräldrar med barn i förskoleklass och grundskola har tagit ställning till samma påståenden som föräldrar med barn i förskola samt påståendet Jag är nöjd med det inflytande som jag har i skolan.

Kundundersökningens resultat visar att 81 procent av förskoleklassens föräldrar upplever att personalen visar intresse för deras synpunkter. Resultatet är oförändrat sedan föregående år. 81 procent tycker att de får information om målen som styr verksamheten, en minskning med sju procentenheter sedan föregående år.

Kundundersökningen visar att 78 procent av föräldrar med barn i skolår 2 instämmer på påståendet ”personalen är intresserad av mina synpunkter/önskemål”. Resultaten är oförändrat sedan föregående år. 85 procent anser att de har fått information om målen som styr verksamheten, en minskning med fyra procentenheter.

Vad gäller föräldrar med barn i skolår 5 och år 8 instämmer 91 respektive 77 procent i att de har fått information om målen som styr verksamheten. 75 respektive 67 procent anser att personalen är intresserade av deras synpunkter/önskemål.

Påståendet där föräldrar tar ställning till hur nöjda de är med sitt inflytande i skolan visar följande; 68 procent av föräldrarna med barn i förskoleklass instämmer, föregående år instämde 78 procent på påståendet. 75 procent av föräldrarna med barn i år 2 instämmer, en ökning med en procent sedan föregående år. Resultatet för föräldrar med barn i år 5 har sedan föregående år ökat med tre procentenheter och 76 procent anser att de är nöjda med sitt inflytande. I år 8 instämmer 68 procent av föräldrarna, vilket är en ökning med tre procentenheter sedan föregående år.

Skolbarnsomsorg – Enheternas kvalitetsredovisningar 2009/10

I kvalitetsredovisningarna framgår att enheterna arbetar kontinuerligt med information till föräldrar, till exempel via månadsbrev, skolornas vecko- och månadsbrev, möten med föräldrar, hemsida och öppet hus. I informationen beskrivs bland annat syftet och målet med verksamheten, planerade aktiviteter och genomförda aktiviteter. Fritidshemmen har deltagit på föräldramöten och information angående verksamheten har under året funnits i skolornas månads- och veckobrev.

Några enheter har skattat sig själva högt när det gäller arbetet med information till föräldrarna, medan andra har skattat sig lägre.

Skolbarnsomsorg – Kundundersökningen 2011

Resultatet på kundundersökningen visar att 56 procent av föräldrarna med barn i förskoleklass och år 2 anser att de får kontinuerlig information om hur deras barn har det på fritidshemmet. Resultatet är oförändrat för föräldrar med barn i år 2, men har minskat med 10 procentenheter för föräldrar med barn i förskoleklass.

Särskola

I särskolan förs en ständig dialog med elever och föräldrar, bl.a. genom kontaktböcker, utvecklingssamtal, veckobrev och föräldramöten. En av särskolorna beskriver arbetet med ett nätverk kring enskilda barn, där föräldrar, pedagoger, rehabiliteringspersonal och andra instanser kopplade till barnet träffas regelbundet/vid behov. De arbetar även med att stärka samverkan mellan föräldrar och pedagoger.

Särskola – brukarenkät 2011

Föräldrainflytandet har varit ett prioriterat arbetsområde inom särskolan under 2010, och resultatet i kundundersökningen har förbättrats från 2010 till 2011 gällande samtliga relevanta påståenden. Det genomsnittliga värdet på påståendet ”Jag är nöjd med den information jag får om mitt barns utveckling och lärande” är 3,6 på den 4-gradiga skalan. Medelvärde för

påståendet ”Jag har fått information om målen som styr verksamheten” ligger på 3,5 och beträffande påståendet ”Mina och mitt barns synpunkter tas tillvara på ett bra sätt” ligger det genomsnittliga värdet på 3,5.

4.5 Övergång och samverkan

4.5.1 Barn- och utbildningsnämndens mål

Möjligheten att välja förskola och skola har ökat och utbudet har vuxit under de senaste åren. Läroplanen framhåller vikten av ett fruktbart samarbete mellan förskola, förskoleklass, grundskola och fritidshem. Ett helhetsperspektiv bereder väg för elevens fortsatta val av utbildning. Det är viktigt att utveckla kontakterna med det omgivande samhället. Det gäller både för- och grundskola. Näringsliv, förenings- och kulturliv liksom gymnasieskolor, universitet, högskolor och arbetsförmedling har viktiga roller i relationen till skolan.

Barn- och utbildningsnämndens mål kopplat till målområdet ”övergång och samverkan” är:

- **utveckla formerna för samverkan med näringsliv och närsamhälle. Gäller både förskola och skola**

Måluppfyllelse nås om kommunsnittet hos elever och föräldrar i skolår 5 uppgår till 3,5 (Resultat 2009: 3,4 respektive 3,3. Resultat 2010: 3,5 resp. 3,2) på frågan ”Lärarna använder skolans omgivning och näringsliv/närsamhälle i undervisningen” samt genom att samverkan beskrivs i enheternas kvalitetsredovisningar.

Resultat: Målet delvis uppnått. Resultatet för elever och föräldrar i år 5 2011 är 3,4 respektive 3,2. Enheterna beskriver i sina kvalitetsredovisningar hur de samverkar med närsamhälle och näringsliv.

4.5.2 Enheternas arbete med övergång och samverkan

Av kvalitetsredovisningarna framgår det att verksamheterna erbjuder ett stort och varierat utbud till barnen och eleverna när det kommer till att presentera dem för närsamhället och näringslivet och samverka med dessa.

Enheterna genomför bland annat studiebesök, dels på verksamheter som ligger i närområdet men även på föräldrars arbetsplats och på verksamheter utanför kommunen, till exempel museibesök. Enligt enheternas självskattning nås nämndens mål i hög grad, men i kvalitetsredovisningarna är det bara ett fåtal enheter som reflekterat och beskrivit hur formerna för samverkan kan utvecklas eller hur de arbetat för att utveckla formerna för samverkan.

Förskola – Enheternas kvalitetsredovisningar 2009/10

I kvalitetsredovisningarna för enheterna framgår det att förskolorna genomför studiebesök på verksamheter som ligger i närområdet till exempel brandstationen och biblioteket, där många av förskolorna har bokprojekt i samverkan med biblioteket. Förskolorna besöker även museum utanför kommunen.

Förskolorna har arbetat med att få barnen att lära känna sitt närområde genom att bland annat ta promenader hem till respektive barn och besöka skogsområden som ligger nära förskolan.

Förskolorna har fått besök av barn i förskoleklasserna, så att de barn som ska börja förskoleklass kommande termin kan få ställa frågor och bygga upp en kontakt. Förskolorna beskriver även att de tagit emot förskollärarkandidater och elever från barnskötarutbildning samt PRAO-elever från skolår 5 och 8.

Förskola – Kundundersökningen 2011

Kundundersökningens resultatet visar att 88 procent av föräldrarna är nöjda med den introduktion de fick när barnet började i förskola. Föregående år instämde 90 procent av föräldrarna.

Förskoleklass och grundskola – Enheternas kvalitetsredovisningar 2011

I enheternas kvalitetsredovisningar framgår det att eleverna gör studiebesök, dels på verksamheter som ligger i närsamhället så som matvaruaffärer och friluftsområden men även på föräldrars arbetsplatser och verksamheter

utanför kommunen. Olika yrkesgrupper och föräldrar har även bjudits in för att berätta om sina yrken för eleverna. I år 5, 8 och 9 genomför flertalet elever PRAO, antingen internt inom enheten eller externt. I år 9 beskriver en enhet att eleverna har besökt SACO- mässan och Tyresö gymnasium.

Förskoleklass och grundskola – Kundundersökningen 2011

Kundundersökningens resultat visar att 75 procent av föräldrarna med barn i förskoleklass upplevde att förskola och förskoleklass samarbetade i övergången till förskoleklass för barnet. Resultatet har minskat fem procentenheter sedan föregående år.

82 procent av föräldrarna med barn i förskoleklass anger att de är nöjda med övergången mellan förskola och förskoleklass. Föregående år instämde 87 procent av föräldrarna på påståendet. På påståendet om föräldrarna anser att de har fått tillräcklig med information om ansökningen och antagningen i skolvalet instämmer 82 procent.

I kundundersökningen anser 75 procent av eleverna i skolår 5 att lärare använder skolans omgivning och näringsliv/närsamhälle i undervisningen. Det är en minskning mot föregående års resultat som var 82 procent. Motsvarande siffra för elever i skolår 8 är 48 procent, oförändrat sedan föregående år.

80 procent av föräldrarna i skolår 2 anser att lärarna använder skolans omgivning och näringsliv/närsamhälle i undervisningen. Det är en minskning med 10 procentenheter från föregående år. I skolår 5 är resultatet för föräldrar 64 procent, vilket är en minskning med 11 procentenheter från föregående år. 75 procent av föräldrarna ansåg då att skolan använder sig av sin omgivning och näringsliv/närsamhälle i undervisningen. Årets resultat har en större andel föräldrar som svarat ”vet ej” på frågan.

Endast 42 procent av föräldrarna med barn i år 8 instämmer på påståendet att lärarna använder omgivning och närsamhälle i undervisningen. 30 procent av föräldrarna har svarat ”vet ej” på påståendet. Årets resultat visar

att en högre andel föräldrar instämmer och att andelen som svarat ”vet ej” minskat. Föregående år instämde 37 procent i påståendet och lika stor andel kunde ej ta ställning.

Särskola

En av enheterna beskriver i sin kvalitetsredovisning att de utifrån varje elevs förutsättningar och behov bland annat erbjuder simundervisning och besök på ishallen samt träning i att åka kommunala färdmedel. Samtliga elever besöker biblioteket och kyrkan under teman med högtider och några klasser har under året haft ett samarbete med ICA.

4.6 Modersmålsundervisning

I Tyresö finns för närvarande 24 olika språk och 500 elever får undervisning i sitt modersmål. Modersmålsundervisningen i Tyresö kommun består av följande:

- undervisning i modersmålet som ett eget ämne med egna kursplaner och bedömningskriterier
- samt studiehundledning på elevens modersmål.

Organisation

Modersmålsundervisningen är en delenhet inom resultatenheten Nybodabergets förskolor och skolor. Enheten leds av en biträdande rektor.

4.6.1 Uppföljning av nyanlända elevers undervisning i Tyresö

Bakgrund

Barn- och utbildningsnämnden beslutade 2007 att skapa en ny organisation för mottagandet av nyanlända elever, istället för mottagningsklasser skulle de nyanlända eleverna direktintegreras i ordinarie klasser.

Mars 2010 gjordes en grundlig genomgång av hur mottagandet med direktintegrering fungerade. Syftet var att se i vilken grad Tyresös modersmålsundervisning, efter omorganiseringen, lever upp till de nationella styrdokument och riktlinjer som gäller.

De slutsatser som bland annat drogs var att uppföljningen måste bli tydligare för att öka kvaliteten på arbetet med nyanlända elever. Sedan 2009 sammanställer modersmålsenheten en kvalitetsredovisning som beskriver året som gått och de mål de ska arbeta med under kommande år och från 2010 kommer uppföljningen även att presenteras i kommunens kvalitetsredovisning.

Uppföljningen av förbättringsområden

Följande förbättringsområden har Modersmålsenheten arbetat med:

- Göra rutiner för placering och introduktion kända för all personal.
- Kompetensutveckling för pedagoger och för nya rektorer, så att alla har en grundkompetens kring flerspråkighet och språkutvecklande arbetssätt
- Bättre information om mottagande på kommunens hemsida, även på vanliga invandrarspråk.
- Tydligare redskap för kartläggning av äldre nyanlända elevers ämneskunskaper.
- Högre kvalitet i studiehandledningen till äldre elever genom bättre samarbete mellan modersmålslärare och ämneslärare.
- Möjlighet för personal att få stöd och handledning kring svåra situationer, exempelvis kring avvisningar.

Nedan följer uppföljningen av åtgärderna:

Göra rutiner för placering och introduktion kända för all personal.

Varje termin får samtliga rektorer information om rutiner och modersmålsenheten erbjuder informationsmöten på skolorna. En lathund har skapats och delats ut till personal på skolorna. Enheten säger att samtliga pedagoger i kommunen vet att organisationen finns och känner till att det finns ett system för placering.

Kompetensutveckling för pedagoger och för nya rektorer, så att alla har en grundkompetens kring flerspråkighet och språkutvecklande arbetssätt. En enhet i kommunen har gjort insatser för sina pedagoger.

Modersmålsenheten ser att det inte är ett prioriterat område och att ledningsgruppen bör initiera det. De skolor som själva efterlyst kompetensutveckling får hjälp av en språkpedagog som då leder arbetslaget.

Bättre information om mottagande på kommunens hemsida, även på vanliga invandrarspråk. Anställd på modersmålsenheten har under våren gått en webbredaktörsutbildning och utifrån det kommer mer information komma ut på hemsidan.

Tydligare redskap för kartläggning av äldre nyanlända elevers ämneskunskaper. Arbetet med att skapa tydligare redskap för kartläggning har under hösten 2010 initierats. Under läsåret 10/11 arbetar enheten utifrån ett formulerat mål med att förbättra studiemöjligheterna för elever med bristande skolbakgrund. De lärare som i sin undervisning har många elever med bristande skolbakgrund ges utökad tid och samarbetar med SVA-läraren och ämnesläraren för att hitta varje elevs kunskapsnivå. Arbetet fortgår under vt -11 och följs upp i enhetens kommande kvalitetsredovisning.

Problematiken modersmålsenheten ser idag är att lärare saknar kompetens i språkutvecklande arbetssätt och att de flesta nyanlända elever saknar betygsunderlag. Elevernas ämneskunskaper mäts på modersmålet och modersmålsläraren blir den lärare som ansvarar för bedömning, i ämnen läraren inte alltid är behörig i.

Högre kvalitet i studiehandledningen till äldre elever genom bättre samarbete mellan modersmålslärare och ämneslärare.

Ett arbete för att förbättra samarbetet mellan modersmåls- och ämneslärare har startats, där mentor bland annat förser modersmålsläraren med planering, mål och centrala begrepp. Ett förslag till en mall att använda under ett sådant möte är framtaget, och ska börja användas under 2011. Fördelen med mallen är att samarbetet mellan modersmålslärare och mentorer blir formaliserat.

Modersmålsenheten har under läsåret 10/11 formulerat ett mål för att bättre kunna bedöma studiehandledningens betydelse. Målet är att ta fram en relevant blankett med gemensamt språkbruk och tydlighet kring vad studiehandledning på modersmålet syftar till. Samt att få syn på vad det är som utvärderas. Detta följs upp i enhetens kommande kvalitetsredovisning.

Möjlighet för personal att få stöd och handledning kring svåra situationer, exempelvis kring avvisningar.

Möjligheten för personal att få stöd och handledning vid till exempel avvisningar har diskuterats för den enhet i kommunen som tar emot ensamkommande elever, men inga insatser är genomförda. Modersmålsenheten menar att frågan måste lyftas högre upp i organisationen och involvera andra yrkesgrupper än lärare, till exempel skolsköterskor, kuratorer och socialsekreterare med kunskap inom området.

4.7 Synpunktshantering

Ett sätt att få syn på vad som är viktigt för medborgare och brukare, hur väl kommunen lever upp till kvalitetsgarantierna samt vilka utvecklingsområden som bör prioriteras är en strukturerad insamling av synpunkter och klagomål. I kommunen finns rutiner och blanketter för klagomålshantering både vad gäller förvaltning och enheter.

Sedan 2010 finns det på kommunens hemsida ett webbformulär som är gemensamt för samtliga skolformer i Tyresö kommun. Underlaget kommer till förvaltningen via e-post, som vidarebefordras till berörd rektor. 9 st synpunkter har kommit in till förvaltningen via hemsidans webbformulär under 2010. En av synpunkterna har varit klagomål gällande kompetens/trygghet, två har avsett klagomål på kompetens, två stycken har fallit under kategorin ”annat” och berört kompetens samt tillgänglighet/trygghet. Tre stycken klagomål har gällt tillgänglighet/trygghet och en synpunkt har varit beröm för bemötande. Samtliga synpunkter har besvarats av rektor, i de fall kontaktuppgifter angetts.

5 Analys av resultaten

Kommunen bedriver ett omfattande kvalitetsarbete. Det finns ett systematiskt planerings- och uppföljningsarbete. Förutom kommunövergripande utvecklingsåtgärder genomför enheterna kontinuerligt egna utvecklingssatsningar.

5.1 Normer och värden

Det aktiva arbete som bedrivs med värdegrundsfrågor skapar generellt en värdegrund som är väl förankrad i förskolorna och skolorna. Värdegrunden genomsyrar även arbetet i verksamheterna.

Enheternas arbete med värdegrunden speglar sig i de påståenden som elever och föräldrar tar ställning till i kundundersökningen. Resultaten från undersökningen visar att enheterna kommit långt i arbetet beträffande normer och värden. Elever och föräldrar instämmer i hög grad att personalen är goda förebilder, att barn och elever känner sig trygga och att personalen/de vuxna bryr sig om barnen och eleverna. Resultaten stämmer även väl överens med resultat från observationer inom Våga Visa. Men i vissa svarsgrupper har kommunresultatet minskat med ett par procentenheter sedan föregående år, vilket visar att även om resultatet är gott kan enheterna se över sina resultat och analysera vilka åtgärder de kan sätta in under året.

Enheterna och förvaltningens arbete under året med att informera om och skapa definitioner av arbetsro med elever och föräldrar har inte lett till en högre andel elever och föräldrar som instämmer i påståendet ”det är arbetsro i verksamheten/på lektionerna” i kundundersökningen, förutom hos elever år 8. Resultatet för samtliga svarsgrupper på påståendet om arbetsro visar att det finns en variation mellan enheterna. Föräldrar och elevers svar på påståendet visar ingen större skillnad, utan där finns det i år en samsyn.

Målet att öka den upplevda arbetsron enligt brukarenkäten uppnåddes inte. Barn- och utbildningsnämndens uppdrag till förvaltningen för 2011 blev att

ta ett större grepp på frågan, och prioritera arbetet med arbetsmiljö, trygghet och arbetsro för både elever och personal, samt söka fler sätt att mäta måluppfyllelse.

För att ytterligare stärka arbetet med trygghet i skolan genomför Tyresö under 2009-10 i samarbete med ett par grannkommuner ett försök med att ta fram en certifiering av trygga och säkra skolor. En Tyresöskola (Stimmet) har deltagit i pilotprojektet, och förväntas bli certifierad. Eventuell fortsättning på certifieringsarbetet beslutas hösten 2011.

I enheternas kvalitetsredovisning för läsåret 2009/10 uppger alla att de har en likabehandlingsplan eller är mitt i arbetet med att arbeta fram en ny. Det finns dock brister vad gäller ansvarsfördelning och planerna som ett levande dokument bland annat. Vissa enheter saknar likabehandlingsplan för en verksamhet. Barn- och utbildningsförvaltningen ska under det kommande året anpassa mallen till nya skollagen samt förtydliga mallen för fritidshem och förskoleklass.

5.2 Utveckling och lärande/kunskaper

De kommunala förskolorna och skolorna har i stort sett god kvalitet inom utveckling och lärande, enligt enheterna själva, brukarna och observatörerna. Samtidigt syns en variation mellan enheterna.

Förskolorna arbetar aktivt med barns språk-, läs och skrivutveckling samt matematiska utveckling. Arbetssätten som beskrivs på förskolorna är likvärdiga. Föräldrar med barn i de kommunala förskolorna delar denna syn.

Den pedagogiska kvaliteten i Tyresös förskolor är god men alla enheter har inte hunnit lika långt i sin utveckling, det finns variationer i resultaten. Kommunresultatet visar ändå att majoriteten av föräldrarna instämmer i samtliga påståenden de tagit ställning till under målområdet i kundundersökningen.

Enheterna bedriver ett omfattande arbete med utveckling och lärande i förskoleklassen och grundskolan. Men resultatet av elevers prov och betyg är ojämnt, i vissa områden har resultatet ökat och i andra har resultatet 2010 minskat.

Resultatet i kundundersökningen för föräldrar med barn i grundskola och förskoleklass visar att de i stort sett är nöjda med sitt barns utveckling och lärande. En stor andel av eleverna i Tyresös kommunala skolor anser att de lär sig viktiga saker i skolan, och 91,1 procent av eleverna i år 9 hade gymnasiebehörighet. Det sänkta meritvärdet och den lägre andelen elever som nådde godkänt betyg i samtliga ämnen 2010, har lett till omfattande insatser kring uppföljning av elevernas kunskaper och stöd till elever som riskerar att inte få slutbetyg under våren 2011.

5.3 Barns- och elevers ansvar och inflytande

Förskolorna och skolorna bedriver ett målmedvetet arbete för att öka barn och elevers inflytande. Kommunresultatet för elever i år 5 och 8 visar att eleverna generellt är nöjda med sitt inflytande, men det finns påståenden inom kundundersökningens målområdet där enheterna kan arbeta med att öka andel elever som instämmer.

Måluppfyllelsen för samtliga verksamheter inom området Ansvar och inflytande är överlag densamma i år jämfört med föregående år. Endast 35 procent av föräldrarna med barn i förskoleklass upplever att barnen är med och planerar sitt skolarbete. Hela 46 procent har svarat vet ej, vilket indikerar att information till föräldrar i frågan är något skolorna behöver arbeta med. En tolkning av detta resultat är även att föräldrar med barn i förskoleklass inte upplever att deras barn går i skolan och därmed inte kan relatera till frågan gällande deras barns ”skolarbete”.

Elever i år 5 och år 8 instämmer i högre grad än föräldrar i år 5 och 8 på påståendet ”jag är med och planerar mitt skolarbete/mitt barn är med och planerar sitt skolarbete”.

5.4 Skola och hem

God samverkan med hemmen är viktigt för kvaliteten i verksamheten och för barn/elevs utveckling och lärande. Barn- och utbildningsnämndens mål beträffande skola och hem var att kommunens resultat i kundundersökningen på frågorna ”utvecklingssamtalet gav tydlig information om hur mitt barn utvecklades” och ”jag får kontinuerlig information om hur mitt barn har det på fritidshemmet” skulle förbättras. Målen uppnåddes ej.

Samtliga enheter beskriver arbetet med ökad informationsspridning till föräldrar. Men arbetet kan fortgå och utvecklas då flertalet resultat är oförändrade eller har minskat med ett par procentenheter sedan föregående år. I förskolan kan föräldrars upplevda delaktighet i planering av barnets utveckling och lärande förbättras, en tredjedel av de svarande föräldrarna instämde inte i påståendet.

De påståenden i kundundersökningen som berör information till föräldrar/föräldrars insyn i verksamheten visar att en stor andel föräldrar anger ”vet ej”. Enheterna har arbetat med att se över den information de ger till föräldrar men vad är rätt information till en förälder? Det visar sig tydligt i kundundersökningen att föräldrar inte anser att de har tillräcklig kunskap att ta ställning i vissa påståenden. Vad beror det på?

Sedan 2010 finns ett webbformulär för synpunktshantering på kommunens hemsida och under året kom nio synpunkter in till förvaltningen. Samtliga synpunkter besvarades av berörd rektor. Fördelat på antal föräldrar med barn i kommunala förskolor och skolor är det ett litet antal synpunkter som kommit in via hemsidan, och arbetet med att få en fungerande synpunkthantering som visar vad brukarna efterfrågar och vill utveckla, fortsätter.

5.5 Övergång och samverkan

Utifrån enheternas kvalitetsredovisningar framgår det att barn och elever i de kommunala förskolorna och skolorna besöker närsamhället och näringslivet i och utanför kommunen. I grundskolan genomförs PRAO för elever i år 5, 8 och 9. Av de elever i år 8 som deltagit i kundundersökningen instämmer endast 48 procent i att lärarna använder omgivningen och närsamhället i undervisningen.

Vad gäller övergångar mellan barn- och utbildningsförvaltningens skolformer fungerar de i allmänhet bra. Föräldrar instämmer i att de olika skolformerna samverkar.

Övergången från grundskola till gymnasium behandlas mycket lite i enheternas kvalitetsredovisning. I kommande redovisningar bör skolorna med elever i år 9 tydligare lyfta fram hur eleverna förbereds inför gymnasievalet. En övergripande genomgång av det studie- och yrkesvägledande arbetet vid kommunens skolor görs under 2010-11, för att kartlägga hur kontakterna med arbetslivet och övergången till högre studier kan utvecklas, och övergångsrutinerna mellan grundskola och gymnasium revideras 2011. En uppföljning med elever i gymnasiets årskurs två planeras, för att grundskolorna ska få en bild av de före detta elevernas syn på hur de förberetts för övergången till gymnasiet.

6 Åtgärder för förbättring/mål för 2011

Utifrån analys av måluppfyllelsen 2010 har barn- och utbildningsnämnden antagit följande mål för arbetet i förskola, grundskola och särskola för år 2011:

Förbättra färdigheterna i svenska och matematik för elever i år 3.

Resultatet är uppnått om Tyresö under 2011 är bland de bästa 70 kommunerna i landet när det gäller elever som klarat nationella provets samtliga delprov i svenska och matematik.

Öka andelen högskoleutbildad personal i förskoleklassen. Målet är uppnått om andelen under 2011 är 70 procent.

Prioriterade områden 2011

- Arbetet med arbetsmiljö, trygghet och arbetsro för elever och personal ska prioriteras.
- Elever med behov av särskilt stöd ska i så stor utsträckning som möjligt få sin undervisning i Tyresö kommun.
- I den obligatoriska särskolan ska varje verksamhet skapa en handlingsplan för ökat elev- och föräldrainflytande. De ska även utveckla föräldraenkäten.

Bilaga 1, kvalitetsgarantier

FÖRSKOLA

Målet för allt arbete i Tyresö kommuns förskolor är att **varje barn ska få möjlighet att utvecklas så långt det är möjligt utifrån sina individuella förutsättningar.**

Skollagen, läroplaner och kursplaner reglerar vad varje förskola i Sverige måste uppnå.

Läroplanen delar in uppdraget i fem målområden:

Normer och värden

Förskolan ska arbeta för att alla barn ska känna sig trygga och respekterade.

Utveckling och lärande

Förskolan ska stimulera och utmana varje barns utveckling och lärande.

Inflytande

Alla barn ska ges möjlighet till ansvar och inflytande utifrån den egna utvecklingsnivån.

Förskola och hem

Förskolan ska arbeta tillsammans med föräldrarna för att gemensamt se till varje barns bästa.

Övergångar och samverkan

Förskolan ska samverka med samhället omkring förskolan, och samarbeta vid barnens övergångar till andra skolformer.

Våra kvalitetsgarantier anger vad barn och föräldrar kan förvänta sig av oss utöver det som lagar och förordningar redan reglerar. Garantierna utgår från samma målområden som läroplanen, och anger konkreta, mätbara åtaganden

VI LOVAR ATT:

- Barnen är ute varje dag.
- Barnen har möjlighet till fri lek varje dag.
- Utvecklingssamtal sker en gång per termin
- Förskolorna har uppdaterade webbsidor där föräldrarna kan hitta aktuell information.
- Förskolorna följer en gemensam plan för att underlätta barnets övergång från förskola till förskoleklass eller grundskola.
- Förskolorna serverar näringsriktig mat med begränsad mängd socker i enlighet med Livsmedelsverkets riktlinjer

Grundskola och obligatorisk särskola

Målet för allt arbete i Tyresö kommuns skolor är att **varje barn ska få möjlighet att utvecklas så långt det är möjligt utifrån sina individuella förutsättningar.**

Skollagen, läroplaner och kursplaner reglerar vad varje skola i Sverige måste uppnå. Läroplanen delar in uppdraget i fem målområden:

Normer och värden

Skolan ska arbeta för att alla elever ska känna sig trygga och respekterade.

Utveckling och lärande

Alla elever ska ges bästa möjliga förutsättningar för lärande och utveckling.

Ansvar och inflytande

Skolan ska ge alla elever möjlighet till ansvar och inflytande över sin skolgång.

Skola och hem

Skolan ska arbeta tillsammans med föräldrarna för att gemensamt se till varje elevs bästa.

Övergångar och samverkan

Skolan ska samverka med samhället omkring skolan, och samarbeta med andra skolformer vid elevernas övergångar.

Våra kvalitetsgarantier anger vad barn och föräldrar kan förvänta sig av oss utöver det som lagar och förordningar redan reglerar. Garantierna utgår från samma målområden som läroplanen, och anger konkreta, mätbara åtaganden:

VI LOVAR:

- Eleverna har schemalagda värdegrundsövningar som syftar till god självbild samt respekt och empati för andra.
- Elevernas utveckling och lärande följs upp och dokumenteras i Skolportalen, ett gemensamt system som följer eleven genom grundskolan och särskolan.
- Skolorna har aktiva elevråd och klassråd som ger eleverna möjlighet att påverka verksamheten. I särskolan ges eleverna möjlighet till inflytande utifrån sina och gruppens förutsättningar.
- Skolorna följer gemensamma planer för att underlätta elevernas övergång mellan skolformer och stadier.
- Skolorna har uppdaterade webbsidor där föräldrarna kan hitta aktuell information.
- Fritidshemmen informerar regelbundet föräldrar om verksamhetens innehåll.
- Skolorna serverar näringsriktig mat med begränsad mängd socker i enlighet med Livsmedelsverkets riktlinjer.